

**UCHWAŁA NR XXXVIII/181/21
RADY MIEJSKIEJ CHOJNOWA**

z dnia 25 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na
lata 2021-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.), art 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz.U. z 2020, poz. 1876 ze zm.) Rada Miejska Chojnowa uchwala, co następuje:

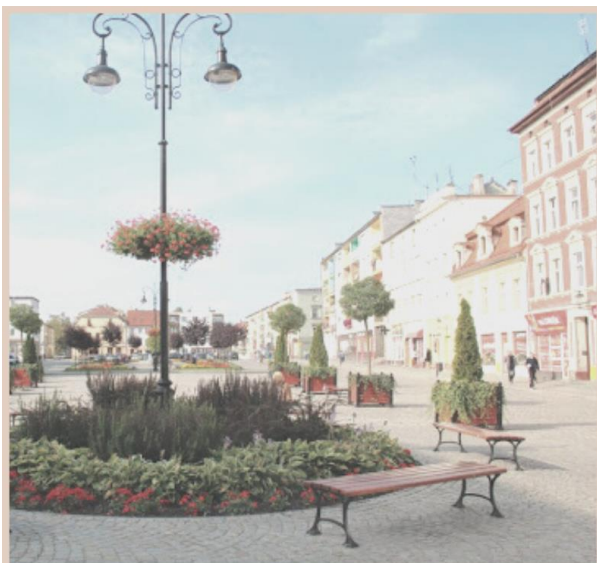
§ 1. Przyjmuje się Miejską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na lata 2021-2028 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Chojnowa

Jan Skowroński

MIEJSKA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA CHOJNOWA NA LATA 2021-2028

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	4
1.	METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	5
2.	UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	6
4.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	9
II.	CHARAKTERYSTYKA MIASTA CHOJNOWA	11
1.	POŁOŻENIE	11
2.	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	12
3.	KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY	16
	SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE.....	16
	RYNEK PRACY	21
	WYCHOWANIE I EDUKACJA	22
4.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	26
5.	KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	27
6.	OPIEKA ZDROWOTNA	32
7.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	32
8.	POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	33
	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI	33
	POMOC SPOŁECZNA.....	35
	ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	42
III.	KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	43
1.	DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO.....	44
	WSPIERANIE RODZINY	44
	WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	51
	ZDROWIE PSYCHICZNE.....	58
	PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH.....	62
	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	74
	AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	82
	PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	89

WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA	96
PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI.....	105
REWITALIZACJA SPOŁECZNA	108
2. ANALIZA SWOT	113
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	116
4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	117
5. RAMY FINANSOWE	118
6. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	120
7. MONITORING	120
8. EWALUACJA	121
ZAKRES EWALUACJI	121
SPOSÓB EWALUACJI.....	121
NARZĘDZIA EWALUACJI	122
OKRES EWALUACJI.....	122
9. OCENA RYZYKA	122
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE	123
V. BIBLIOGRAFIA	125
VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW, TABEL	127
1. SPIS RYSUNKÓW.....	127
2. SPIS TABEL	127
3. SPIS WYKRESÓW	128

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miejski

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3 ■ SPIS TREŚCI

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MZI – Miejski Zespół Interdyscyplinarny

KP – Komisariat Policji

MOKSiR – Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

CZĘŚĆ ANALITYCZNO- WPROWADZAJĄCA

I. WPROWADZENIE

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na lata 2021-2028¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Chojnowa. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,

---

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na lata 2021-2028” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości,
- rewitalizację społeczną.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego, także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy miejskiej Chojnów.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając

---

³Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla miasta Chojnowa zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na lata 2021-2028, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin

z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn.zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),

---

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),

32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na lata 2021-2028, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspójnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Chojnowa wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma

wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanym także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,

- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

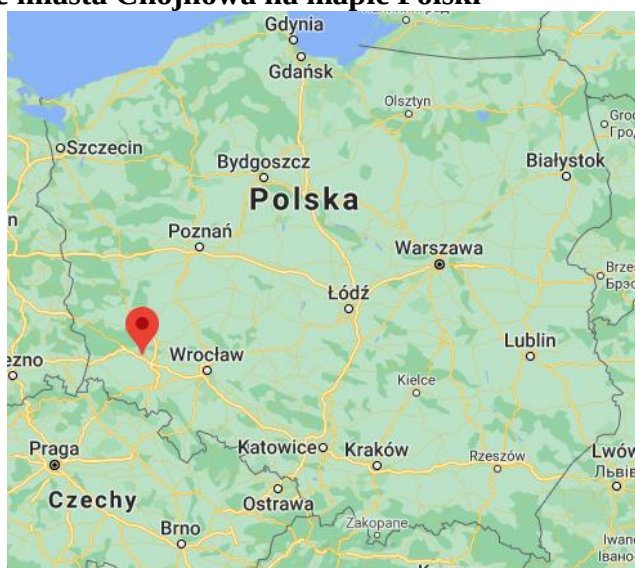
Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA MIASTA CHOJNOWA

1. POŁOŻENIE

Miało Chojnów jest siedzibą gminy miejskiej Chojnów, położonej w województwie dolnośląskim, należącej do powiatu legnickiego. Sąsiaduje ono jedynie z gminą wiejską Chojnów – stanowiąc tym samym enklawę na jej terenie. Pod względem podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne, Chojnów położony jest w obrębie makroregionu Niziny Śląsko-Łużyckiej. Miasto znajduje się w mezoregionie Równina Chojnowska, w centralnej części mikroregionu Wysoczyzna Chojnowska. Przepływa przez nie rzeka Skora oraz Młynówka.

Rysunek 1. Położenie miasta Chojnowa na mapie Polski

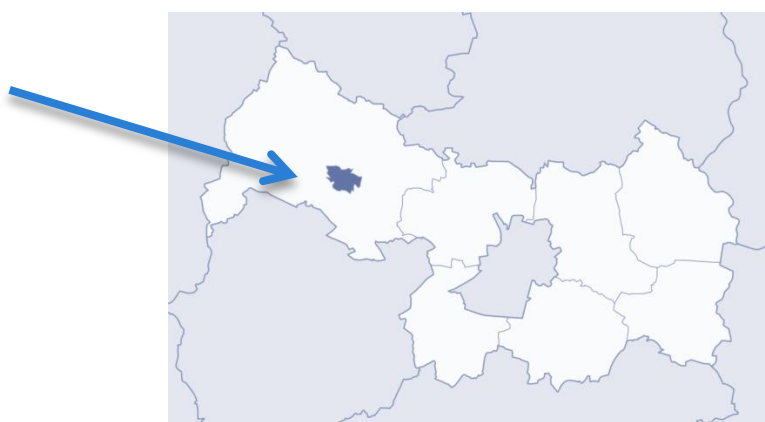
Źródło: <https://www.google.com/maps/>

12 CHARAKTERYSTYKA MIASTA CHOJNOWA

Miasto leży w pobliżu ważnego szlaku komunikacyjnego, tj. autostrady A4. Ponadto przebiega przez nie droga krajowa nr 94, a na jego terenie przecinają się dwie drogi wojewódzkie o nr 328 oraz 335.

Chojnów obejmuje powierzchnię 5,32 km², co stanowi 0,71% powierzchni powiatu legnickiego. Według danych z 2002 roku 41% jego powierzchni zajmują użytki rolne. Poniżej przedstawione zostało położenie Miasta na mapie powiatu legnickiego.

Rysunek 2. Położenie miasta Chojnowa na mapie powiatu legnickiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

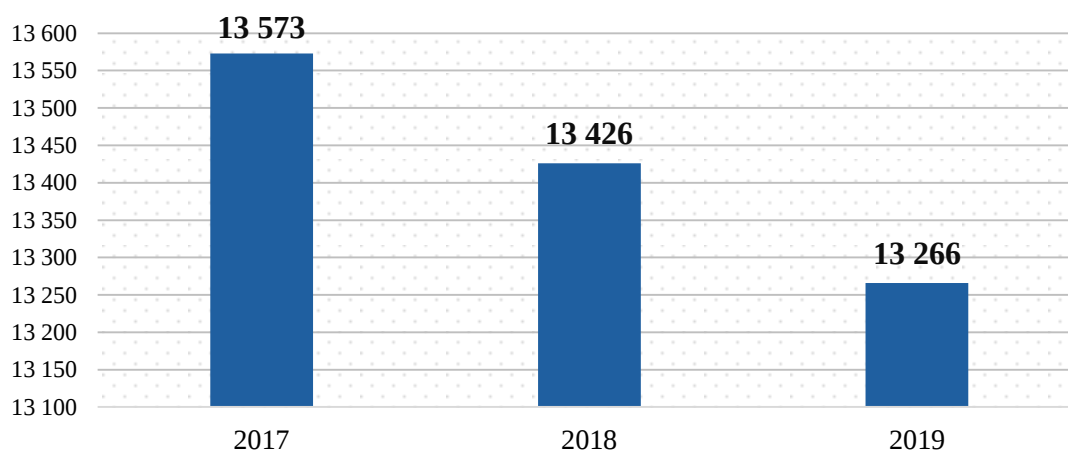
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Miasto Chojnów zamieszkuje 13 266 osób (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest trend spadkowy w tym zakresie – w stosunku do roku 2017, liczba mieszkańców zmalała o 2%. Liczba mieszkańców Miasta na przestrzeni lat 2017-2019 zaprezentowana została na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Chojnowa w latach 2017-2019

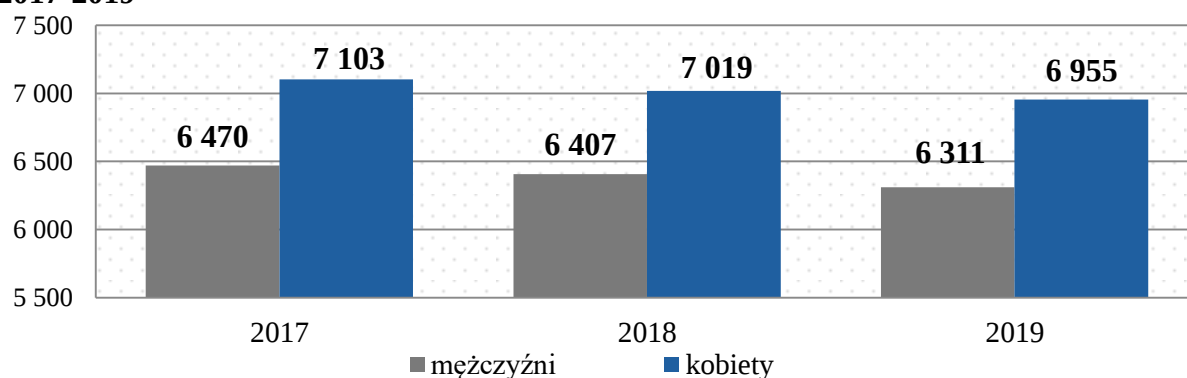
13 CHARAKTERYSTYKA MIASTA CHOJNOWA

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących miasto Chojnow jest mniejsza niż liczba kobiet, które stanowią 52,4% ogólnej liczby ludności (6 955 kobiet), natomiast mężczyźni 47,6% (6 311 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Mieście wynosi 110, co oznacza, że na każdym 100 mężczyzn przypada 110 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Chojnow na przestrzeni lat 2017-2019

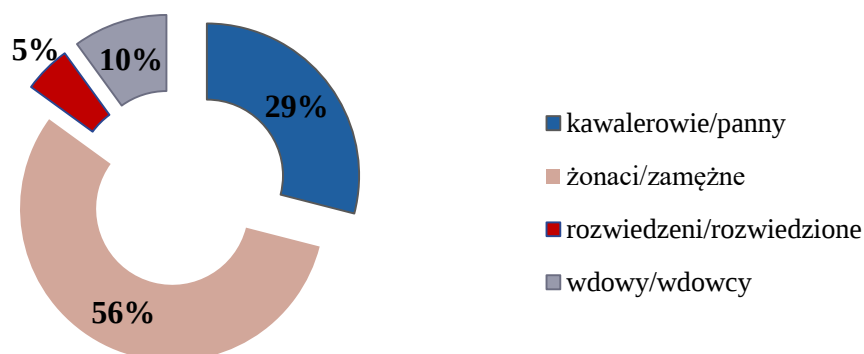
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Mieszkańcy Chojnowa zawarli w 2019 roku 56 małżeństw co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostały zawarte 4,2 małżeństwa. W porównaniu do całej Polski jest to wartość mniejsza, na terenie kraju wynosi bowiem 4,8. W stosunku do 2017 i 2018 roku możemy zauważyć spadek liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności.

Stan cywilny mieszkańców Chojnowa według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 29 % mieszkańców jest stanu wolnego,
- 56% żyje w małżeństwie,
- 5% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 10% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców miasta Chojnowa według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Należy zaznaczyć, iż powyższe dane nie odzwierciedlają obecnego stanu cywilnego mieszkańców miasta Chojnowa, gdyż ostatnie oficjalne dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Chojnowie ujemny i wynosi -53 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -3,97 na 1000 mieszkańców. Jest to mniejsza wartość w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie wynosi -1,4. Na przestrzeni lat 2017-2019 przyrost naturalny w Chojnowie był zawsze ujemny. Najmniejszy odnotowany został w 2018 roku kiedy wynosił -35, natomiast największy w 2019 roku, gdy jego wartość uplasowała się na poziomie -53.

Tabela 1. Przyrost naturalny w mieście Chojnow na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	122	123	100
zgony	158	158	153
przyrost naturalny	-36	-35	-53

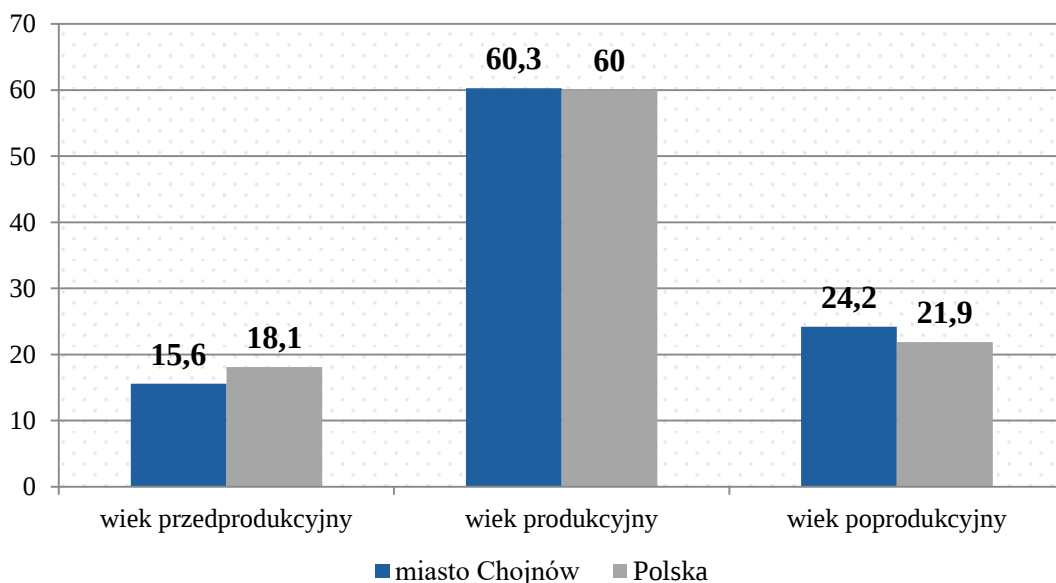
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Mieście według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 15,6% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym - do 14 roku życia;
- 60,3% mieszkańców Miasta jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64;
- 24,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej dla kobiet, a dla mężczyzn 65 lat i więcej).

Poniższy wykres prezentuje strukturę ludności całej Polski według ekonomicznych grup wieku w 2019 roku w porównaniu do struktury ludności w Mieście. Jak wynika z przedstawionych danych, udział osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w roku przedmiotowym był wyższy w Chojnowie niż w całym kraju. W przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkujących Miasto, ich udział w ogólnej liczbie ludności kształtował się na niższym poziomie w porównaniu do całej Polski.

Wykres 4. Struktura ludności według grup ekonomicznych w 2019 roku w Polsce i mieście Chojnów (w procentach)

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Chojnowie. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Natomiast partycypacja osób w wieku produkcyjnym spada.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	15,4	15,4	15,6
wiek produkcyjny	62,5	61,4	60,3
wiek poprodukcyjny	22,1	23,3	24,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

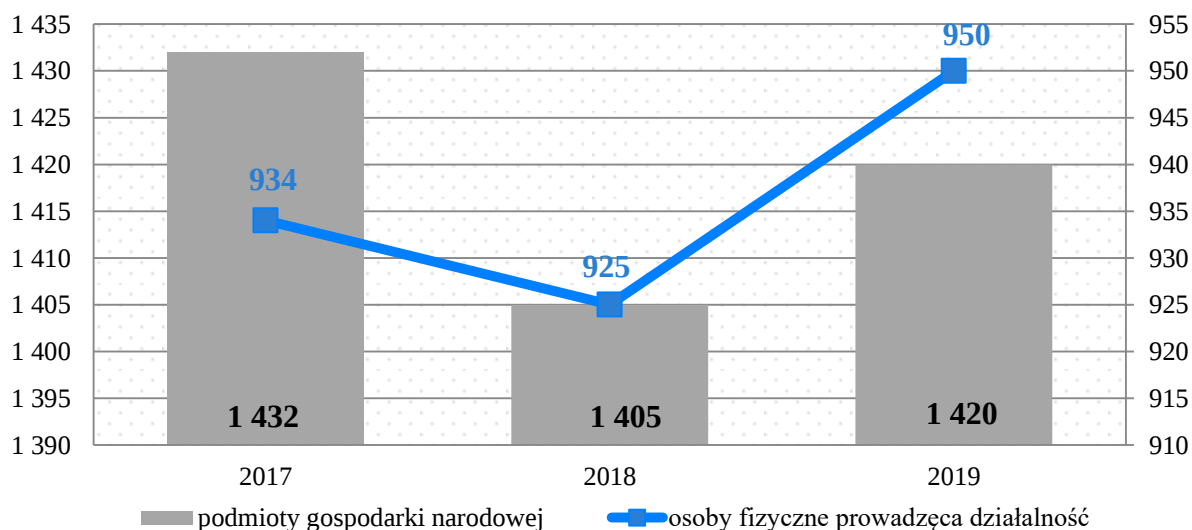
3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Chojnów jest miastem przemysłowym, w którym zlokalizowane są zakłady przemysłu maszynowego, papierniczego, spożywczego oraz odzieżowego, jest także członkiem Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Jednym z najistotniejszych wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie.

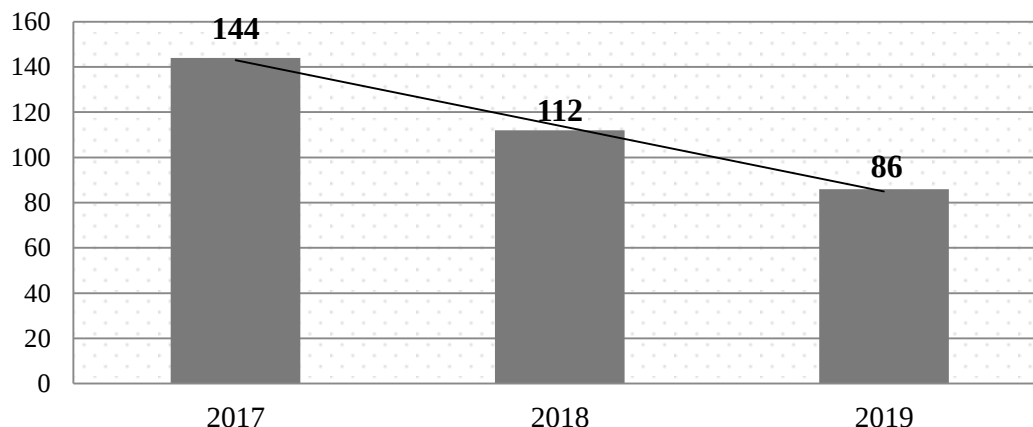
W Chojnowie na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 1 420 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 950. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 925, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 1 405. Na przestrzeni lat 2017-2018 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w mieście Chojnów uległa zmniejszeniu, z kolei w 2019 roku wzrosła do 1420, jednakże wartość ta jest mniejsza względem 2017 roku.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019

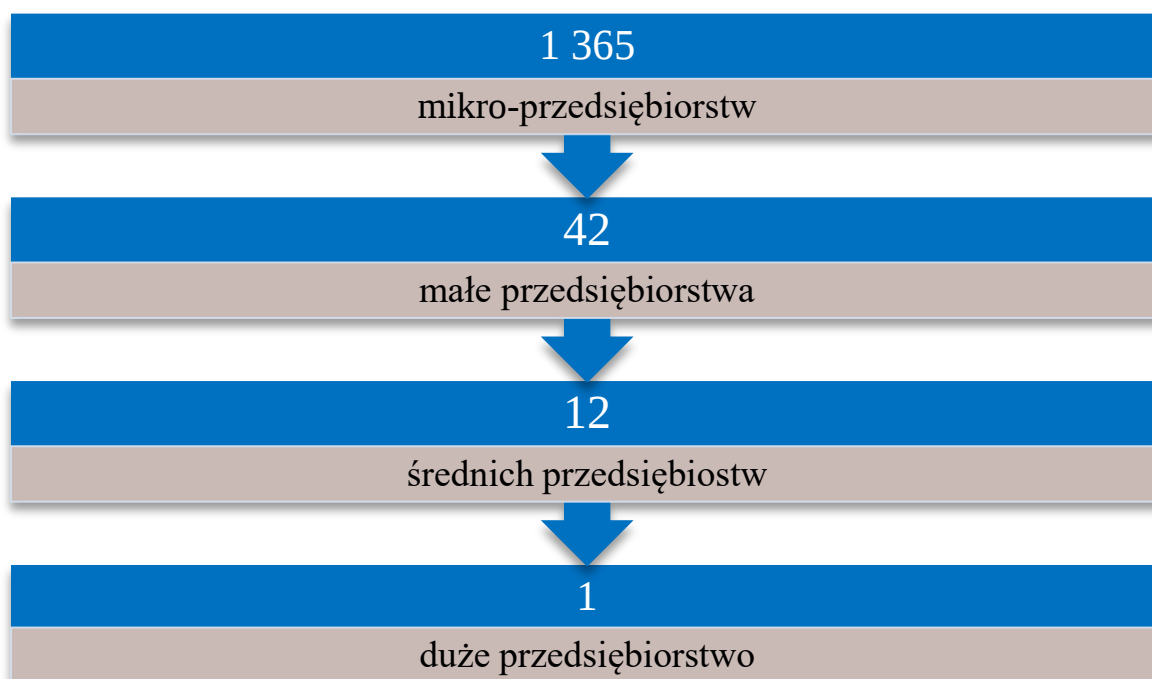
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowanych zostało 86 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2018 roku oznacza to spadek o 26 podmiotów, natomiast w porównaniu do roku 2017 – spadek o 58. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w Chojnowie według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 1 365 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Mieście 42, natomiast średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników - 12. Na terenie Chojnowa funkcjonuje również 1 duże przedsiębiorstwo zatrudniające 250-999 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie miasta Chojnowa według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wśród przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Chojnowa należy wyszczególnić:

- DOLZAMET Sp. z o.o. – producent łańcuchów,
- FEERUM S.A. – producent silosów i suszarni zbożowych,
- Apis Sp. z o.o. – producent papieru toaletowego i ręczników kuchennych,
- Margotex Sp. z o.o. – producent wyrobów obrabianych maszynowo,
- Höcker Sp. z o.o. – producent urządzeń stosowanych w przetwórstwie żywności,
- P.P. H. Dany Sp. z o.o. – produkcja odzieży dziecięcej,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe UNIFOT,
- METAL – CARRT RUDZIAK SP.J.,
- Eko-Kolor Sp. o.o. – producent farb wodnych i lakierów drukarskich,
- Komerc Sp. z o.o. – producent łańcuchów napędowych,
- STAHLBAU Narzędziowiec Sp. z o.o.,
- GB – produkcja okien, drzwi i podłóg,
- RMA Polska Sp. z o.o.

Poniższa tabela przedstawia rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miasta Chojnowa według wpisów do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Jak wynika z zaprezentowanych danych, najwięcej podmiotów gospodarczych działa w obrębie handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy samochodów – 215 przedsiębiorstw, budownictwa – 120, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 68, przetwórstwa (w tym produkcji) – 67, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej – 59, pozostałej działalności usługowej – 55 oraz transportu – 36.

Tabela 3. Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej wg sekcji PKD 2007

Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba przedsiębiorstw
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	215
budownictwo	120
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	68
przetwórstwo, w tym produkcja	67
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	59
pozostała działalność usługowa	55
transport	36

Źródło: Raport o stanie Miasta za 2019 rok

Dochodami miasta Chojnowa są w szczególności:

- dochody własne (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych);
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Dochodami mogą być również:

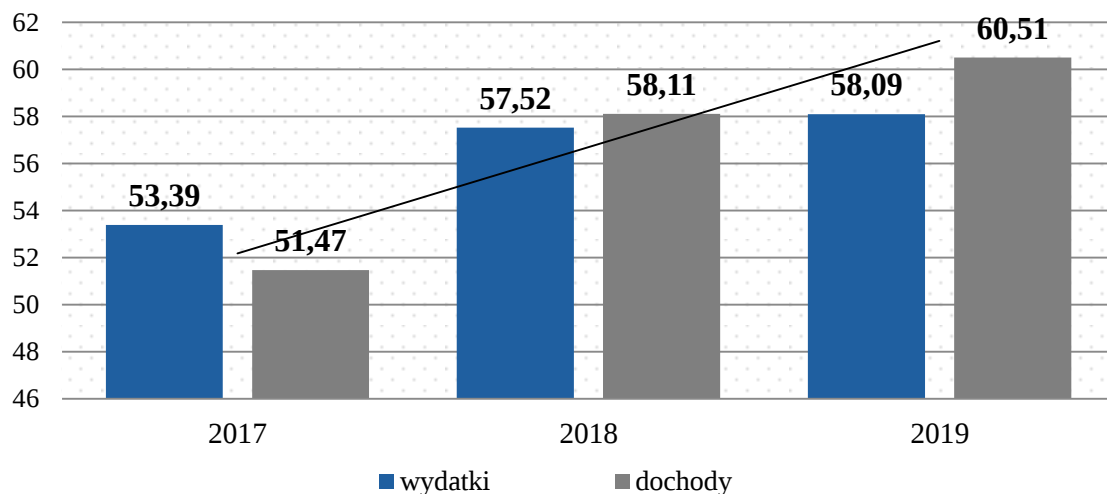
- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Miasta przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Struktura dochodów Chojnowa na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową - od 2017 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków Miasta. Jednocześnie możemy zauważyć, że dochody na przestrzeni tych lat przewyższały jej wydatki, wyjątek stanowił 2017 rok, w którym to wydatki przekroczyły dochody Chojnowa.

Wykres 7. Dochody i wydatki miasta Chojnowa ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

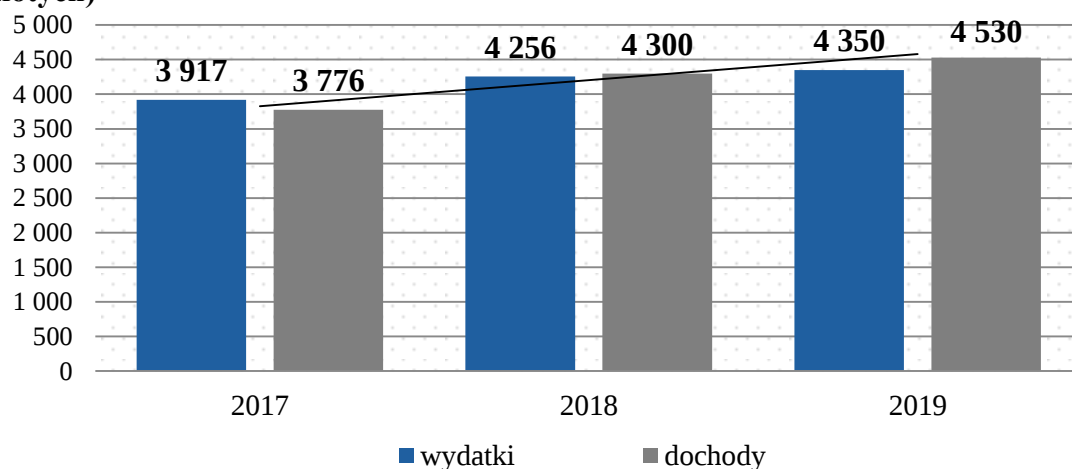

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2017 roku zrealizowano wydatki sfinansowane ze środków europejskich w kwocie 194 036,44 zł, w 2018 roku w kwocie – 907 104,67 zł, w 2019 roku w kwocie 534 431,06 zł.

Dochody Miasta w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4 530 złotych. Wydatki Miasta w przedmiotowym roku, kształtowały się na niższym poziomie – 4 350 złotych. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków miasta Chojnowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Warto zauważyć, że za wyjątkiem 2017 roku, dochody na jednego mieszkańca Miasta przewyższały wydatki.

Wykres 8. Dochody i wydatki Miasta na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

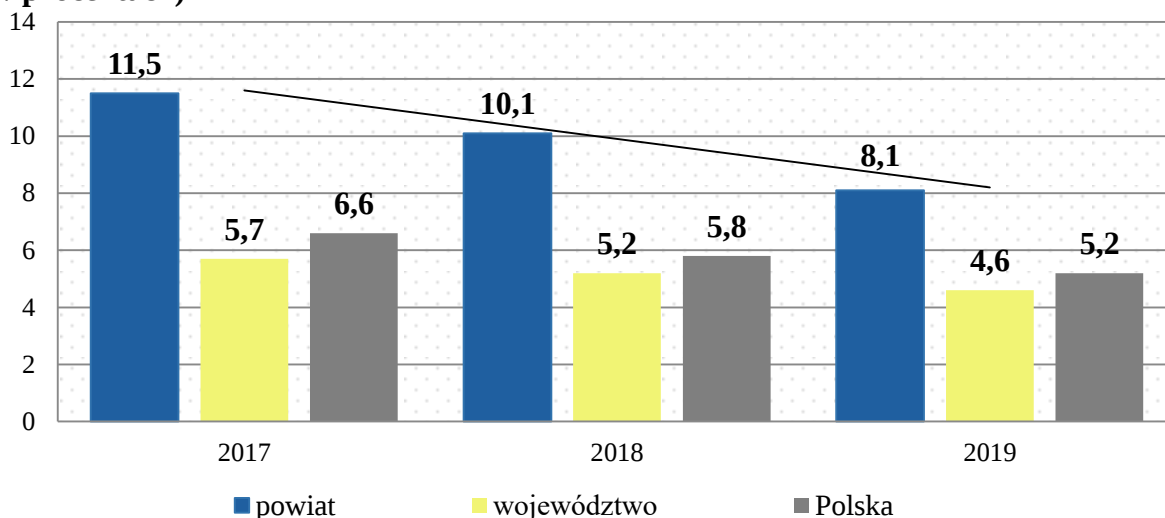
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie miast lub gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie legnickim. W 2019 roku wynosiła ona 8,1%, a więc była większa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie dolnośląskim jak i w całej Polsce. Od 2017 roku stopa bezrobocia w powiecie legnickim uległa zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całym kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

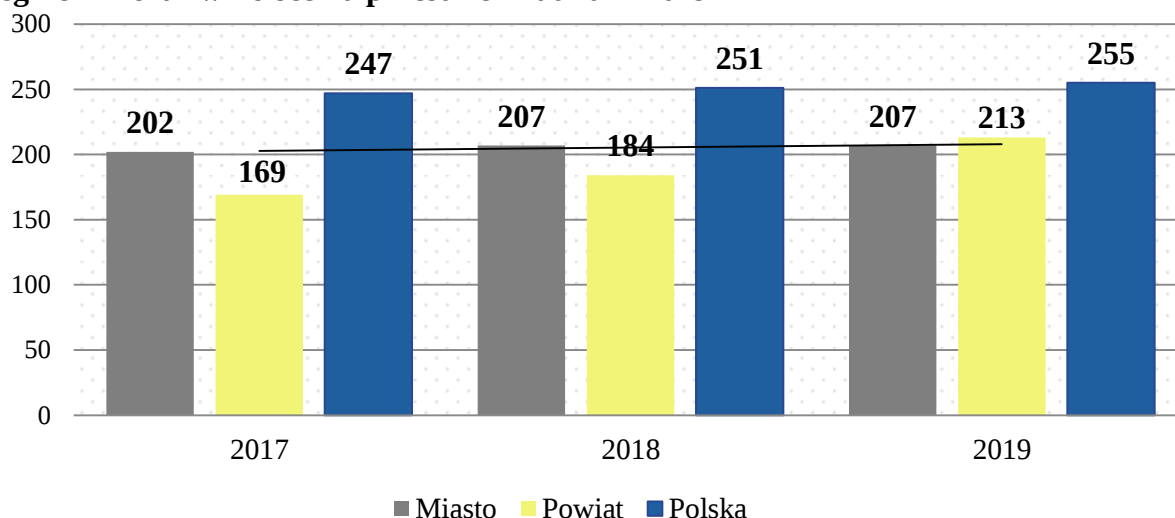
Wykres 9. Stopa bezrobocia w powiecie legnickim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w mieście Chojnowie na 1000 mieszkańców pracowało 207 osób⁵, a więc o 3% mniej niż w powiecie legnickim i o 23% mniej w porównaniu do całej Polski. Wszystkich pracujących w Mieście w roku przedmiotowym było 2 741. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących kobiet jest mniejszy od odsetka mężczyzn o 10 pp. Kobiety stanowiły bowiem 45% wszystkich pracujących (1 233 osób), natomiast mężczyźni 55% (1 508 osób).

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 10. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w mieście Chojnów, powiecie legnickim oraz w Polsce na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

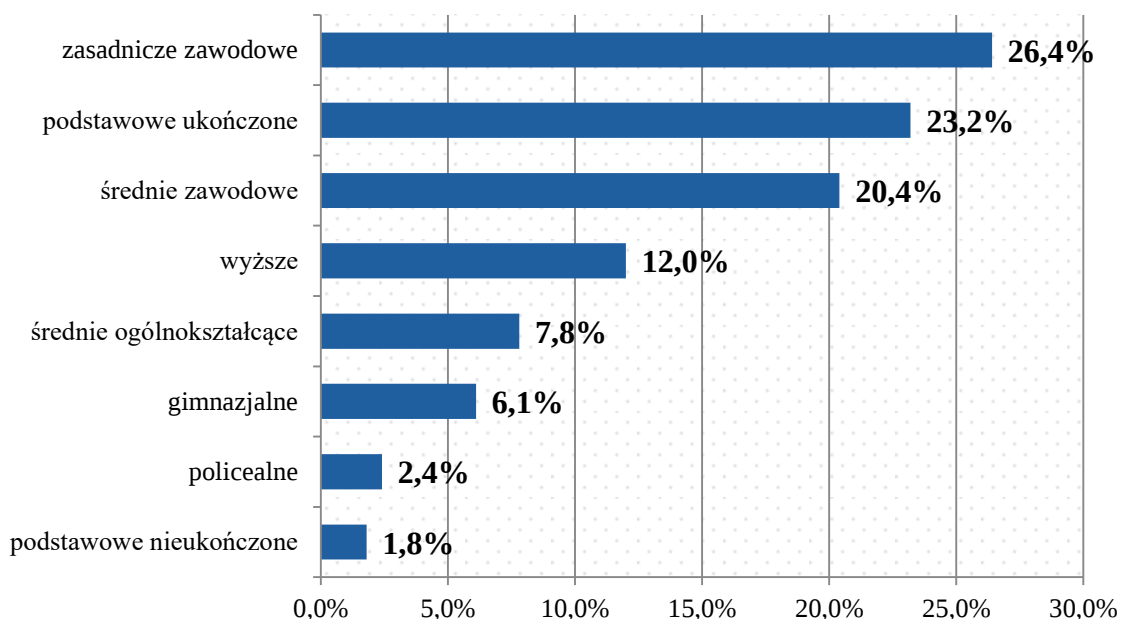
WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców miasta Chojnowa przedstawia się następująco:

- 12,0% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,4% wykształcenie policealne,
- 7,8% średnie ogólnokształcące,
- 20,4% średnie zawodowe,
- 26,4% zasadnicze zawodowe,
- 6,1% gimnazjalne,
- 23,2% podstawowe ukończone,
- 1,8% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

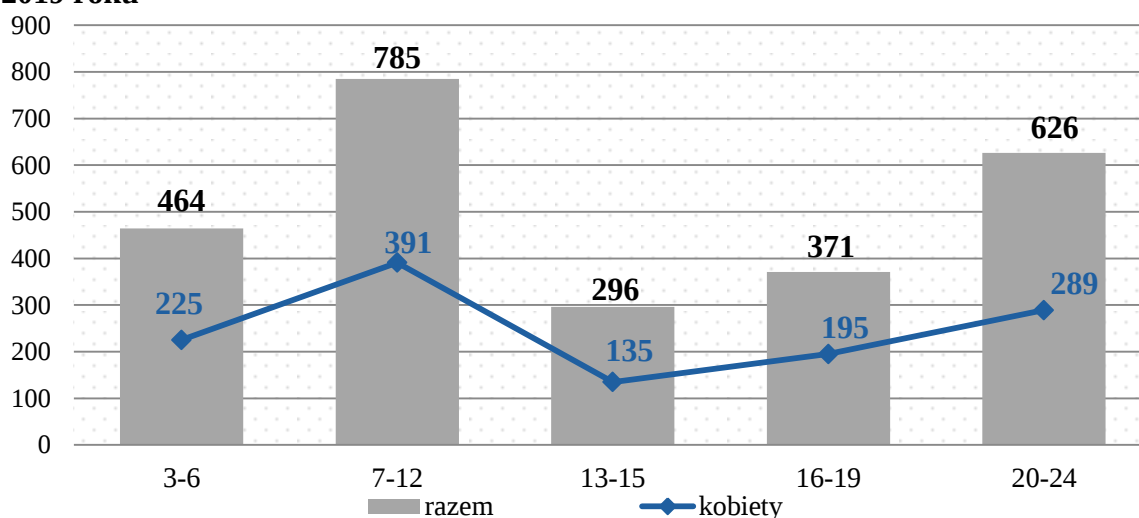
W porównaniu do całego województwa dolnośląskiego, mieszkańcy Chojnowa mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Mieście największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (25,2%) oraz zasadnicze zawodowe (20,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,8%) oraz średnie zawodowe (21,8%).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż niniejsze dane nie odzwierciedlają aktualnego poziomu wykształcenia mieszkańców Chojnowa - należy przyjąć, że obecnie osób z wykształceniem wyższym jest więcej – tak jak ma to miejsce w całej Polsce.

Wykres 11. Poziom wykształcenia mieszkańców Miasta według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 2 542 mieszkańców Chojnowa. Rozpatrując kwestię ludności Miasta z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (785 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (626 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (464 osoby). Ludność Chojnowa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 12. Ludność Chojnowa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie Miasta funkcjonują następujące żłobki i przedszkola prowadzone przez gminę miejską Chojnow:

- Żłobek Miejski,
- Przedszkole Miejskie nr 1,
- Przedszkole Miejskie nr 2.

Ponadto na terenie Chojnowa funkcjonują trzy niepubliczne przedszkola. Należą do nich:

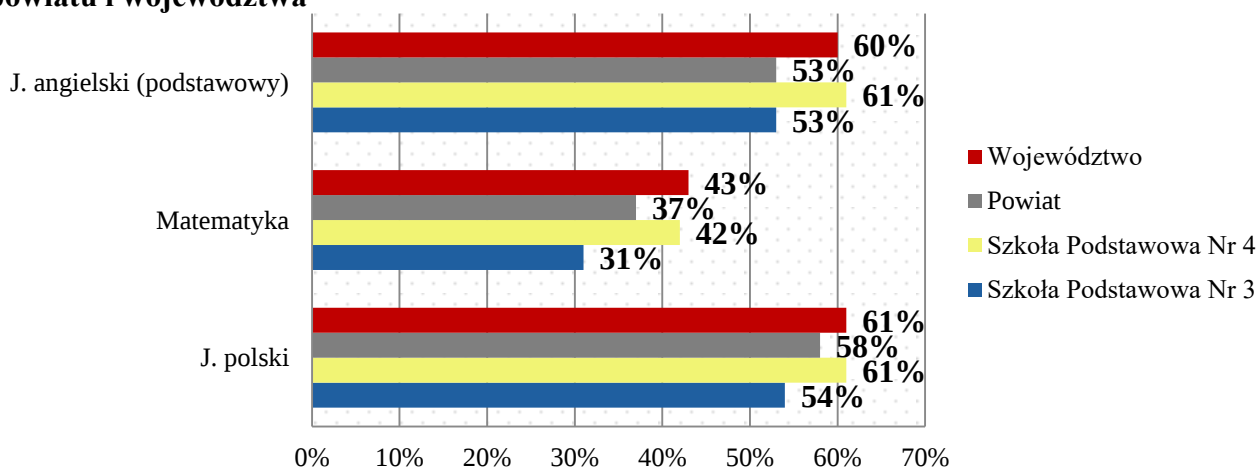
- Przedszkole Niepubliczne „Skrzat”,
- Przedszkole Niepubliczne „Ochronka”,
- Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne.

Z kolei sieć szkół podstawowych obejmuje dwie placówki:

- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Marii Konopnickiej,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Jana Korczaka.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów ze szkół w Chojnowie, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu legnickiego oraz województwa dolnośląskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 4 w Chojnowie uzyskali z wszystkich przedmiotów zbliżone wyniki do uczniów z całego województwa i powiatu. Absolwenci tej szkoły otrzymali najwyższe wyniki z języka polskiego i angielskiego. Z kolei ósmoklasiści ze Szkoły Podstawowej Nr 3 najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka polskiego, natomiast najslabsze wyniki otrzymali z części matematycznej.

Wykres 13. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu miasta, powiatu i województwa

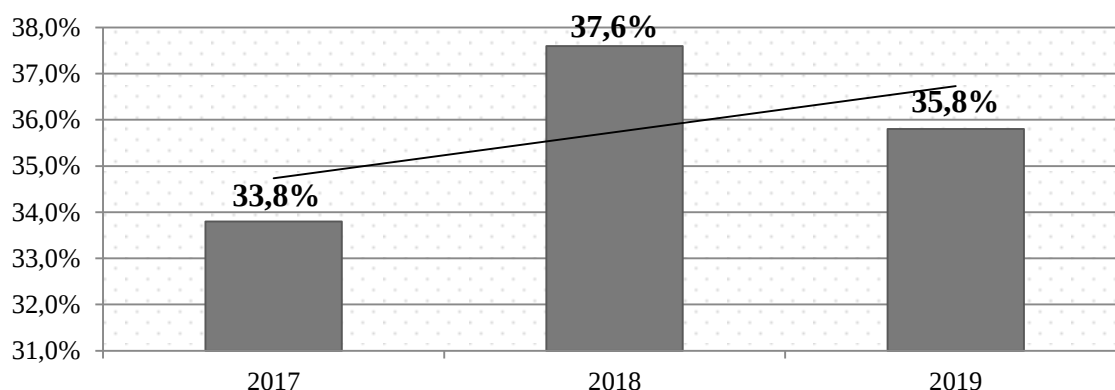
Źródło: Raport o stanie Miasta za 2019 rok

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁶.

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 18 092 668,14 zł, w 2018 roku kształtowały się na poziomie 21 682 047,15 zł, natomiast w 2019 roku Miasto poniosło wydatki z tym związane w wysokości 20 810 817,93 zł.

Co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków Miasta. Jednocześnie możemy zauważyć wzrost udziału wydatków na ten cel w porównaniu do lat poprzednich. W 2017 roku stanowiły one 33,8%, w 2018 roku – 37,6%, natomiast w 2019 roku został odnotowany ich spadek i wynosiły – 35,8% wszystkich wydatków miasta Chojnowa. W porównaniu do roku 2017, odnotowany został wzrost wynoszący 2 pp.

⁶ <http://sejm.gov.pl/>

Wykres 14. Udział wydatków z budżetu miasta Chojnowa na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

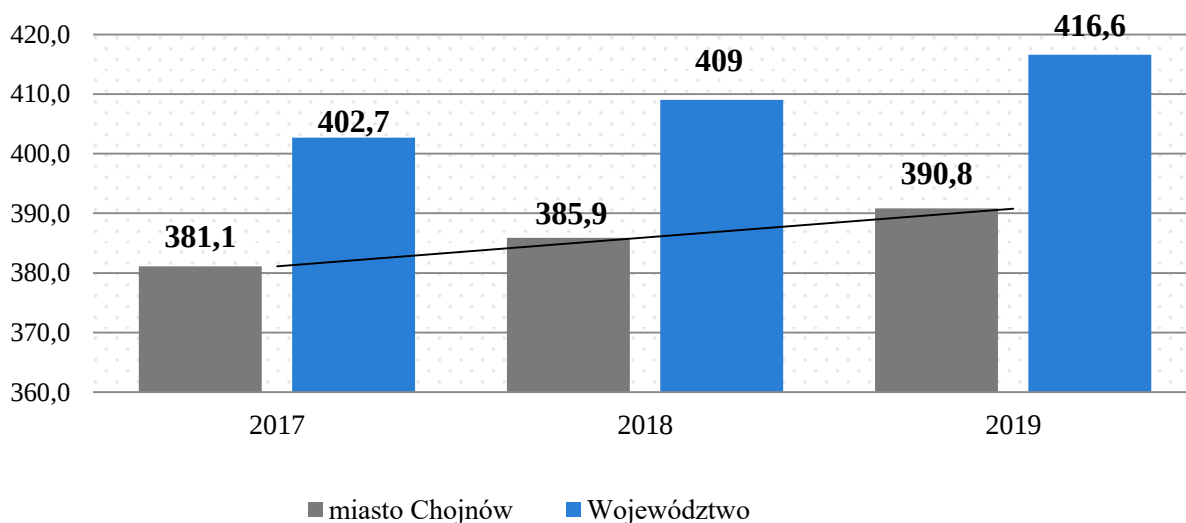
Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w mieście Chojnowie to łącznie 5 184 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku), w tym 95 nieruchomości to lokale socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Mieście w 2019 roku kształtowała się na poziomie 63,8 m², co jest wartością mniejszą w porównaniu do całego województwa dolnośląskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 72,7 m² oraz znacznie mniejszą od powierzchni użytkowej 1 mieszkania w całej Polsce, kształtującej się na poziomie 74,4 m². Na przestrzeni lat 2018-2019 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie niewielki wzrost liczby mieszkań.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Mieście na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba mieszkań	5 173	5 181	5 184
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	63,7	63,7	63,8
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	2 190	2 269	1 935
liczba lokali socjalnych	86	92	95

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w Chojnowie, jest mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie dolnośląskim. W 2019 roku w Mieście było to 390,8 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, a w województwie 416,6. Możemy zauważyć, że z roku na rok na terenie Chojnowa systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców. Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2017-2019 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 15. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w mieście Chojnowie oraz województwie dolnośląskim w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w Chojnowie według danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny za 2019 rok przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg stanowią 99,1% wszystkich mieszkań, mieszkania wyposażone w łazienkę – 88,9%, natomiast wyposażone w centralne ogrzewanie – 75,5%.

Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w Chojnowie na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

rodzaj instalacji	2017	2018	2019
wodociąg	99,1	99,1	99,1
łazienka	88,8	88,9	88,9
centralne ogrzewanie	75,4	75,5	75,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Chojnowa prowadzi między innymi Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Do celów jego działalności zaliczyć można:

- promowanie wizerunku Ośrodka jako instytucji ważnej dla Miasta, regionu oraz całego kraju,
- stworzenie oferty programowej MOKSiR elastycznej i otwartej na nowe inicjatywy oraz trendy kulturowe w oparciu o dotychczasowe doświadczenia i diagnozę potrzeb kulturalnych,

- zwiększenie atrakcyjności, jakości i dostępności oferty Ośrodka poprzez rozwijanie współpracy w partnerstwach,
- wykreowanie wizerunku MOKSiR jako instytucji posiadającej kadrę otwartą na rozwój,
- zróżnicowanie źródeł finansowania na realizację zamierzeń programowych,
- ochrona i podtrzymanie wartości dziedzictwa kulturowego w zakresie lokalnym i regionalnym.

Siedzibą Ośrodka Kultury jest budynek Domu Kultury, a jego gruntowana przebudowa stała się dużym impulsem dla rozwoju tej instytucji. Aktualnie obiekt dysponuje salą widowiskowo-kinową, salą taneczną, salą fitness, kręgielnią oraz pracownią muzyczno-wokalną, ceramiczną, plastyczną, a także teatralną.

Mieszkańcy Chojnowa mogą uczestniczyć w organizowanych przez Ośrodek różnorodnych sekcjach, klubach, wystawach, imprezach, wydarzeniach kulturalnych, a dzieci i młodzież mają możliwość partycypacji w zajęciach w ramach organizacji czasu wolnego podczas ferii zimowych i wakacji. Ośrodek prowadzi sekcje taneczno-muzyczne, wokalne, plastyczne, rękodzielnicze, sportowe, fotograficzne oraz technologiczne.

Przy Ośrodku Kultury w Chojnowie swoją działalność prowadzą następujące zespoły:

- zespoły taneczne Karambol, Mały Karambol oraz Brooklyn,
- Zespół Muzyki Dawnej ALL'ANTICO,
- Chór SKORANTA,
- zespół Azymut R,
- zespół FAKT DOKONANY,
- zespół Reputacja-Jubel,
- zespół Faza Blues,
- zespół Prolog,
- grupa teatralna Antrakt,
- kabaret „Byle do przodu”,
- grupa teatralna Małe Pchełki,
- grupa teatralna Pchełki,
- grupa teatralna „Antykwariat”.

Na terenie miasta Chojnowa cyklicznie odbywają się również różnego rodzaju wydarzenia kulturalne, festiwale i konkursy organizowane przez Ośrodek Kultury przy współpracy z lokalnymi partnerami. Największą imprezą rozrywkową w Chojnowie stanowią „Coroczne Dni Chojnowa”, których obchody rozpoczyna tzw. Barwny Korowód, w którym udział biorą mieszkańcy Miasta, a następnie podczas dwudniowego wydarzenia odbywają się liczne koncerty polskich gwiazd sceny muzycznej. Dniom Chojnowa towarzyszy także Festiwal Tkactwa i Rękodzieła Artystycznego, który stanowi doskonałą okazję do zaprezentowania swoich pasji i zdolności przez lokalnych artystów. Kiermasz nawiązuje bezpośrednio do tkackich tradycji Miasta. Istotnym wydarzeniem w corocznym kalendarium imprez Chojnowa jest także Ogólnopolski Turniej Zespołów Tanecznych „Stonoga”, którego organizatorem jest Ośrodek Kultury i który rokrocznie gromadzi zespoły taneczne z całego kraju.

Wśród ważnych wydarzeń kulturalnych odbywających się w Chojnowie należy wymienić także:

- Ogólnopolski Konkurs Piosenki „Rozśpiewane Nutki”,
- Przegląd Teatralny „Silebia”,
- Konkurs piosenki przedszkolnej „Bambiniada”,
- coroczny Jarmark Bożonarodzeniowy,
- koncerty noworoczne organizowane przez chór Skoranta,
- koncerty z cyklu „Muzyka w Rynku”,
- festyny,
- Chojnowskie Dyktando,
- Chojnowska Jesień z Muzyką Dawną.

W zakresie kultury na terenie miasta Chojnowa istotnym zasobem jest także Muzeum Regionalne, powołane w celu gromadzenia, badania i opieki nad obiektami posiadającymi wartość historyczną oraz artystyczną. Obecnie Muzeum może pochwalić się ponad dwoma tysiącami eksponatów, takimi jak: militaria, numizmaty, medale, malarstwo, grafika, rysunki, meble, szkło, ceramika, wyroby ślusarskie i kowalskie, dokumenty średniowieczne i nowożytnie, chojnowskie akta budowlane oraz bogata kolekcja renesansowej kamieniarki.

Upowszechnianiem wiedzy i kultury w Chojnowie zajmuje się ponadto Miejska Biblioteka Publiczna w Chojnowie, posiadająca trzy agendy (Dział Gromadzenia i Opracowania, Dział dla Dzieci i Młodzieży, Dział dla Dorosłych). W bibliotece w 2019 roku zarejestrowanych było 1 650 czytelników, wypożyczono 43 332 książki, udostępniono 798

audiobooków i innych zbiorów oraz 1 143 czasopism. W przedmiotowym roku z Czytelni skorzystało 748 osób. Biblioteka dysponuje księgozbiorem w ilości 39 652 woluminów, 680 egzemplarzy zbiorów audiowizualnych, 33 egzemplarzy zbiorów elektronicznych, 6 400 dokumentów życia społecznego oraz 34 tytułów czasopism. Biblioteka zajmuje się rozpoznawaniem, rozwijaniem oraz zaspokajaniem potrzeb czytelnich i informacyjnych, edukacją i przygotowaniem małych dzieci do wczesnych kontaktów z książką i biblioteką, pomocą w rozwijaniu umiejętności samokształcenia uczniów i studentów, a także ochroną i zachowaniem zbiorów dla przyszłych pokoleń. Instytucja organizuje również różnorodne akcje takie jak: „Pasowanie na Czytelnika”, „Światowy Dzień Czytania Tolkiena”, „Bliżej Książki”, czy „Narodowe Czytanie”. Ponadto Biblioteka jest także organizatorem spotkań autorskich, wykładów, konkursów plastycznych i literackich, wystaw oraz lekcji bibliotecznych.

Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji podejmuje także działania polegające na upowszechnianiu kultury fizycznej wśród mieszkańców Chojnowa oraz podnoszeniu aktywności fizycznej środowiska lokalnego.

Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie Miasta należą:

- dwa pełnowymiarowe boiska piłkarskie (z czego jedno stanowi część wielofunkcyjnego Stadionu Miejskiego),
- dwa korty tenisowe o nawierzchni ceglanej,
- boiska treningowe o sztucznej nawierzchni,
- siłownie plenerowe,
- basen miejski,
- kręgielnia,
- sala fitness,
- kompleks sportowy „Orlik 2012”,
- Street Workout Park,
- sala do squasha,
- kompleks rekreacyjny w Parku Piastowskim.

Do klubów sportowych działających na terenie miasta Chojnowa należy: Klub Sportowy Chojnowianka Chojnów, Champion Chojnów Powiat Legnicki (boks), Klub Sportowy SFORA Chojnów (taekwondo), a także Uczniowski Klub Kolarski Stowarzyszenie ORIENS Chojnów.

Do imprez sportowo-rekreacyjnych odbywających się w Chojnowie należą:

- turnieje piłki nożnej,
- turnieje mini koszykówki,
- drużynowe i indywidualne turnieje tenisa stołowego,
- turnieje piłki siatkowej,
- turnieje koszykówki,
- zawody pływackie o Mistrzostwo Chojnowa,
- zawody w lekkoatletyce,
- rajdy rowerowe,
- turnieje szachowe,
- turnieje brydżowe,
- zawody w kolarstwie przełajowym o Puchar Burmistrza Chojnowa.

Na obszarze Miasta znajdują się dobre warunki zarówno do turystyki pieszej jak i rowerowej. Na atrakcyjność obszaru i potencjał do rozwoju turystycznego wpływa architektura zabytkowa i sakralna. Miejsca warte obejrzenia w mieście Chojnowie, które zostały wpisane do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa to przede wszystkim:

- ośrodek historyczny miasta z licznymi zabytkowymi kamienicami,
- kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP,
- kościół ewangelicki pw. Panny Marii,
- zamek piastowski, przekształcony w Muzeum Regionalne,
- pozostałości obwarowań miejskich, w tym: Basztką Tkaczy, fragmenty pierścienia murów miejskich,
- kamienica Schrama,
- dworzec kolejowy,
- zespół cukrowni.

Ponadto w Mieście występują liczne tereny zielone, tj. Park Piastowski, Park Śródmiejski, Staw Miejski oraz Morskie Oko. Największe skupisko prawnie chronionych pomników przyrody w Chojnowie stanowi Park Śródmiejski, na którego powierzchni znajduje się 15 drzew uznanych za pomniki przyrody.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie opieki zdrowotnej dla mieszkańców Chojnowa usługi świadczy Przychodnia Rejonowa w Chojnowie, w ramach której działalność prowadzą następujące poradnie specjalistyczne: chirurgiczna, laryngologiczna, ginekologiczna, urazowo-ortopedyczna oraz preluksacyjna. Z kolei usługi nocnej i świątecznej ambulatoryjnej oraz wyjazdowej opieki lekarskiej, a także pielęgniarskiej świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej NOXMED Sp. z o.o. w Legnicy. Ponadto na terenie Miasta działalność prowadzi 7 aptek.

Z danych GUS wynika, iż w Chojnowie w 2018 roku na 1 przychodnię przypadało 2 238 mieszkańców. Jest to mniejsza wartość w porównaniu do liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 3 254. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 5,4 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest większą wartością w stosunku do całego powiatu legnickiego.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Chojnowie w porównaniu do powiatu w 2018 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	3 254	2 238
przychodnie	17	6
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,9	5,4

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019*

Istotnym zasobem Miasta jest także Niepubliczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Dolnośląski Ośrodek Pielęgnacyjno-Rehabilitacyjny „Niebieski Parasol”, który świadczy usługi rehabilitacyjne, paliatywno-hospicyjne, pielęgnacyjno-opiekuńcze, a także prowadzi wypożyczalnię sprzętu do pielęgnacji i rehabilitacji chorych.

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

O bezpieczeństwo i porządek na terenie Miasta dbają funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Chojnowie.

Ochronę przeciwpożarową zapewnia Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 3 Państwowej Straży Pożarnej w Chojnowie, która posiada odpowiednie wykształcenie oraz specjalistyczny sprzęt do walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz do realizacji zadań związanych z ratownictwem technicznym, medycznym, wysokościowym, chemiczno-ekologicznym, poszukiwawczo-ratowniczym i wodnym.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁷. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁸. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁹.

Na obszarze Miasta funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Do organizacji działających na terenie Miasta należą:

- Uczniowski Klub Sportowy „ORIENS”,
- Uczniowski Klub Kolarski Stowarzyszenie „ORIENS MTB”,
- Ludowy Międzyszkolny Klub Sportowy „SFORA”,
- Klub Sportowy „CHOJNOWIANKA”,

⁷ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁸ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

⁹ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- Społeczne Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Terenowe,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących „Dajemy Szansę”.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Miasta Chojnowa z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020* zatwierdzonym uchwałą Nr XX/92/19 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 27 listopada 2019 roku.

Głównym celem programu jest: *„kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego, jego udział w rozwiązywaniu lokalnych problemów poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Miastem, a organizacjami pozarządowymi, a także poprzez stwarzanie warunków sprzyjających wzrostowi aktywności społecznej mieszkańców”*. Do celów szczegółowych należy natomiast:

- współdziałanie miasta z organizacjami, zapewniające efektywne wykonywanie zadań publicznych;
- ożywianie społecznej aktywności mieszkańców, w tym działalności w ramach wolontariatu;
- prowadzenie i rozwój form dialogu społecznego, m.in. poprzez konsultowanie aktów prawa miejscowego;
- umacnianie poczucia współtworzenia i współodpowiedzialności obywateli za społeczność lokalną, za rozwój zasobów ludzkich, organizacyjnych, i materialnych służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców;
- tworzenie korzystnych warunków dla nowych oraz istniejących organizacji;
- pobudzanie aktywności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków spoza budżetu miasta, w tym funduszy unijnych.

Priorytetowymi zadaniami Miasta przeznaczonymi do realizacji przez organizacje pozarządowe w 2020 roku jest współpraca w zakresie:

- ochrony i promocji zdrowia;
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;

- działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego¹⁰.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Mieście, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. MOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Chojnowa jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem jego działalności jest:

1. umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;

---

¹⁰Program współpracy Miasta Chojnowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020 (uchwała Nr XX/92/19 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 27 listopada 2019 roku).

2. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
3. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
4. zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną.

Ośrodek realizuje zadania własne Miasta, zadania zlecone mu przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Miasta, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

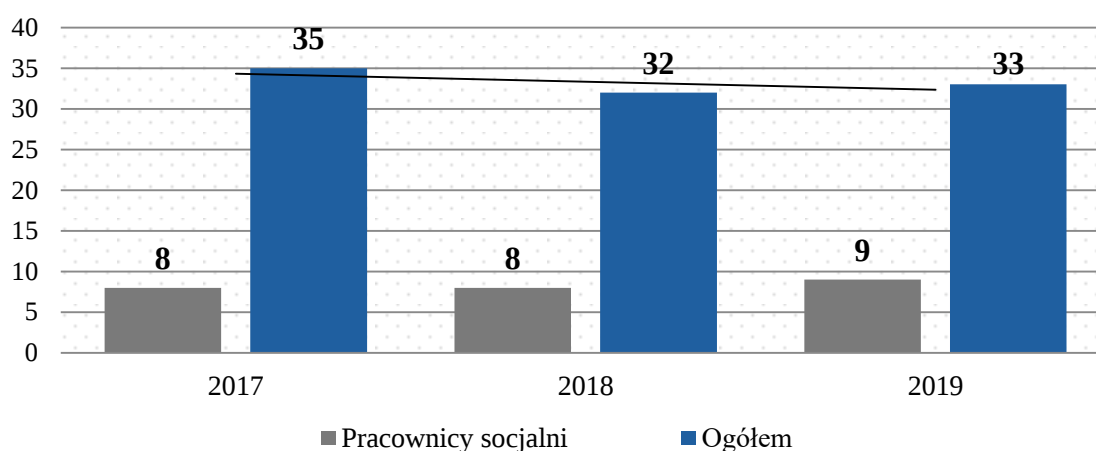
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.);
- ustawy Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r . o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (Dz.U. z 2020 r., poz. 1327 z późn. zm.);

- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 1348);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

W 2019 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 3 653 592,87 zł. W 2018 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 3 867 318,06 zł, natomiast w 2017 roku poniesiono koszty z tym związane na łączną kwotę 3 881 771,68 zł.

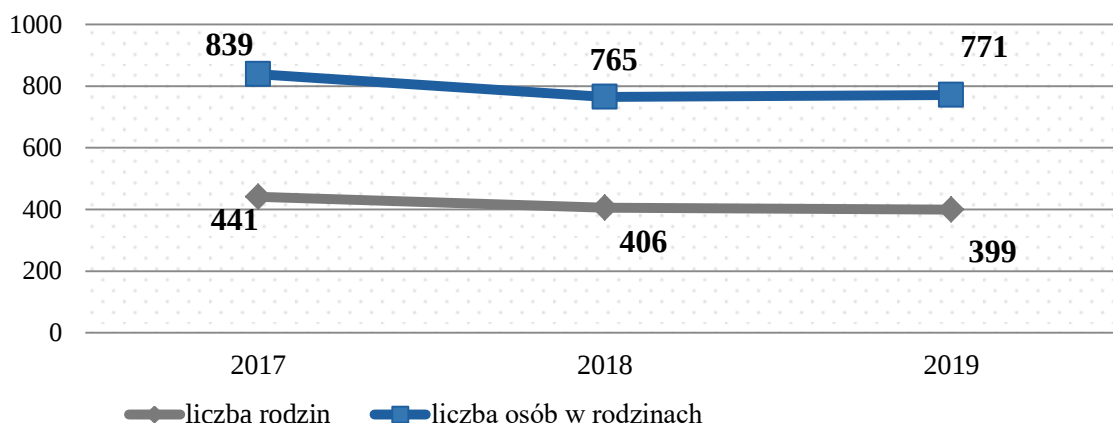
Na koniec 2019 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie zatrudnionych było 33 pracowników, w tym kierownik oraz 9 pracowników socjalnych. W latach 2017-2018 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na stałym poziomie, natomiast w 2019 roku wzrosła o jedną osobę. Ośrodek w latach przedmiotowych spełniał ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Wykres 16. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

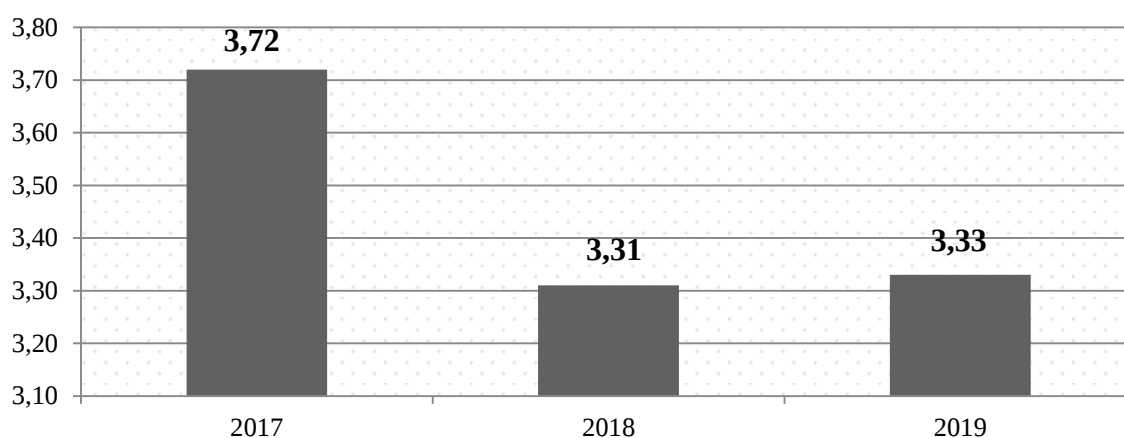
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Chojnowie uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystało 399 rodzin – to o 2% rodzin mniej niż w 2018 roku i jednocześnie o 10% rodzin mniej niż w 2017 roku. W stosunku do 2017 roku zmalała również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 17. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w mieście Chojnowie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 3,72% w 2017 roku, do 3,33% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 18. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet jest więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 279, liczba mężczyzn – 224).

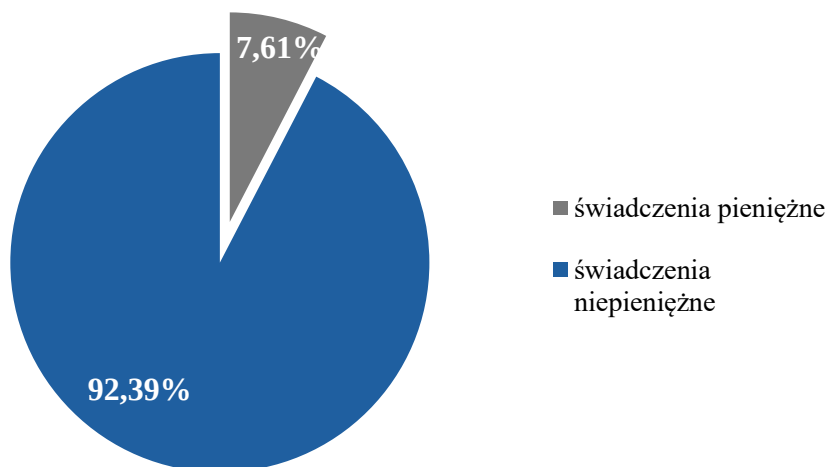
Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	126	60	91	40	115	60
produkcyjny	343	153	298	139	279	134
poprodukcyjny	118	91	109	88	109	85
ogółem	587	304	498	267	503	279

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych 279 osobom (łącznie 2 295 świadczeń), natomiast w formie świadczeń niepieniężnych – 212 osobom (łącznie 27 849 świadczeń).

W 2019 roku świadczenia pieniężne udzielone mieszkańcom Chojnowa stanowiły 7,61% wszystkich udzielonych świadczeń, natomiast świadczenia niepieniężne – 92,39%. Dane statystyczne w tym zakresie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 20. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do roku 2017, w 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 238 w 2017 roku do 212 w 2019 roku. Oznacza to spadek o 11%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie

w 2019 roku kształtują się następująco – mężczyźni stanowili 47% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety - 53%.

Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć

płeć	2017	2018	2019
kobiety	144	120	112
mężczyźni	94	96	100
ogółem	238	216	212

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Chojnowie było ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymało 247 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się długotrwała lub ciężka choroba (176 rodzin), natomiast na trzecim – niepełnosprawność (163 rodziny). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także bezrobocie (142 rodziny).

Tabela 8. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)

L.P.	powód udzielenia świadczeń	liczba rodzin
1.	ubóstwo	247
2.	długotrwała lub ciężka choroba	176
3.	niepełnosprawność	163
4.	bezrobocie	142
5.	alkoholizm	29
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	28
7.	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24
8.	narkomania	9
9.	bezdolność	6
10.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3
11.	przemoc w rodzinie	2
12.	zdarzenie losowe	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019. W 2018 roku przeprowadzono je z 364 rodzinami, natomiast w 2019 roku z 351, co oznacza spadek o 3,6%. Z danych zamieszczonych w poniższej tabeli wynika, iż liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa zmniejszeniu.

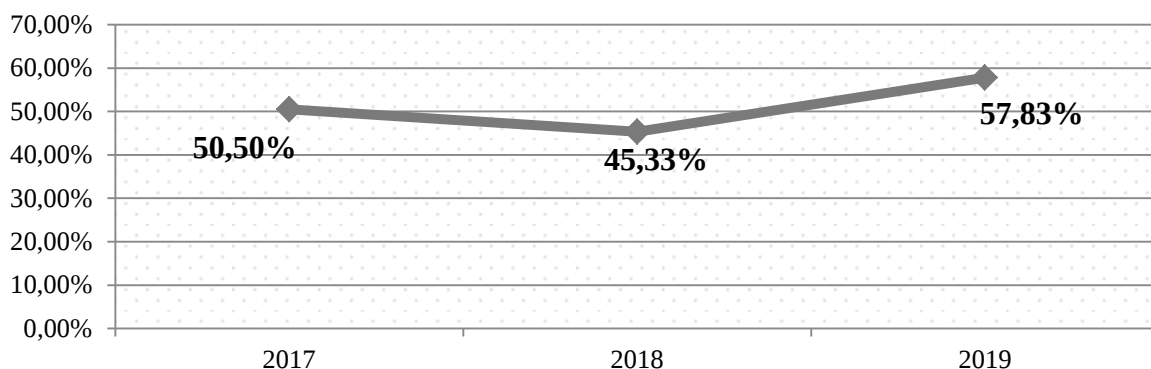
Tabela 9. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	528	447	447
liczba rodzin	509	364	351
liczba osób w rodzinach	897	638	632

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 57,83%. W stosunku do roku poprzedniego, wskaźnik ten uległ zwiększeniu – różnica kształtuje się na poziomie aż 12,5 pp.

Wykres 21. Wskaźnik pracy socjalnej w mieście Chojnów na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie podejmuje szereg różnorodnych inicjatyw w celu poprawy sytuacji życiowej mieszkańców Miasta. Od dnia 16 czerwca 2014 roku w MOPS w Chojnowie realizowana jest ogólnopolska *Karta Dużej Rodziny* w ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych, przysługuje rodzinom wychowującym troje i więcej dzieci. Z tej formy pomocy skorzystało w 2019 roku 370 rodzin.

W przedmiotowym roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie wpłynęło 249 nowych wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny, a ogółem wydano 470 tychże kart.

W 2019 roku Ośrodek w Chojnowie zakwalifikował 552 osoby do pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 PEAD. Podprogram 2019 trwał od 1 sierpnia 2019 roku do 30 czerwca 2020 roku, a wsparcie udzielone w jego ramach trafiło do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie Chojnowa. Należą do nich:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- świetlica terapeutyczna,
- ośrodki zdrowia,
- Punkt Konsultacyjny,
- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT¹¹,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych,
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań.

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Miasta nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez Chojnów.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

---

¹¹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Cel strategiczny:

Stworzenie skutecznego i zintegrowanego systemu polityki społecznej służącego rozwiązywaniu problemów społecznych w Mieście Chojnowie,

POPRZEZ:

Systematyczne monitorowanie i identyfikację problemów społecznych oraz podejmowanie adekwatnych działań interwencyjnych, rozwiązujących zdiagnozowane problemy na terenie Miasta,

TAK ABY:

Wdrażane działania wykorzystywały potencjał dostępnych zasobów oraz były odpowiednie wobec charakteru i skali problemów.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,

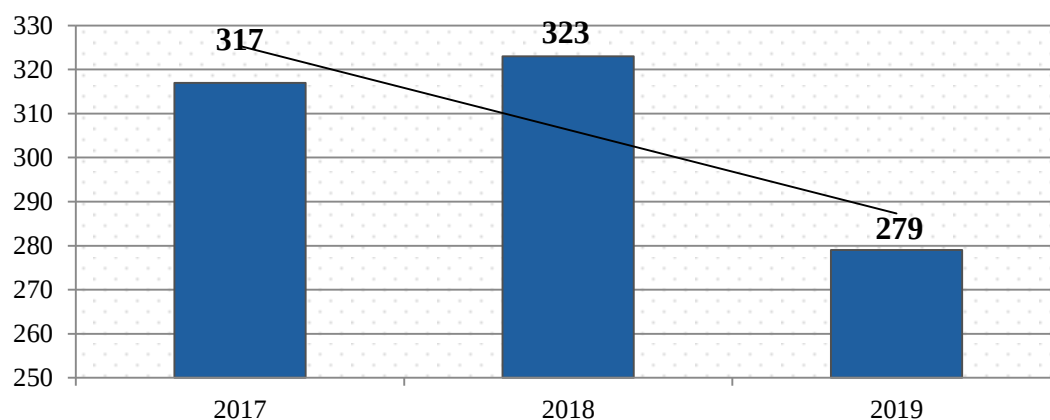
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Miasta w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Chojnowa znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W poniższej tabeli zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 279 rodzin, czyli o 14% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 12% mniej niż w roku 2017. W latach 2017-2019 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 22. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 745 rodzin, w 2018 roku – 718, natomiast w 2019 roku – 726. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił spadek liczby rodzin, pobierających niniejsze świadczenie o 3%.

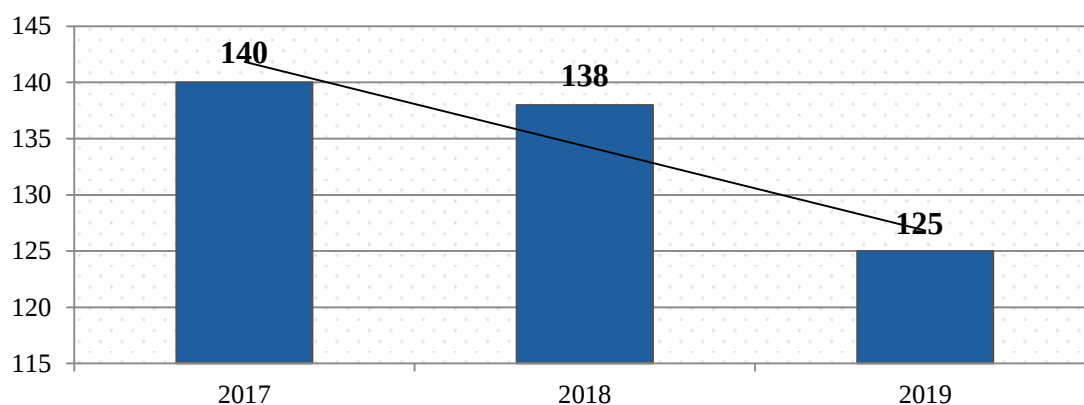
Wykres 23. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	745	718	726
kwota świadczeń (w złotych)	6 493 067, 00	6 382 536, 00	8 910 247,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

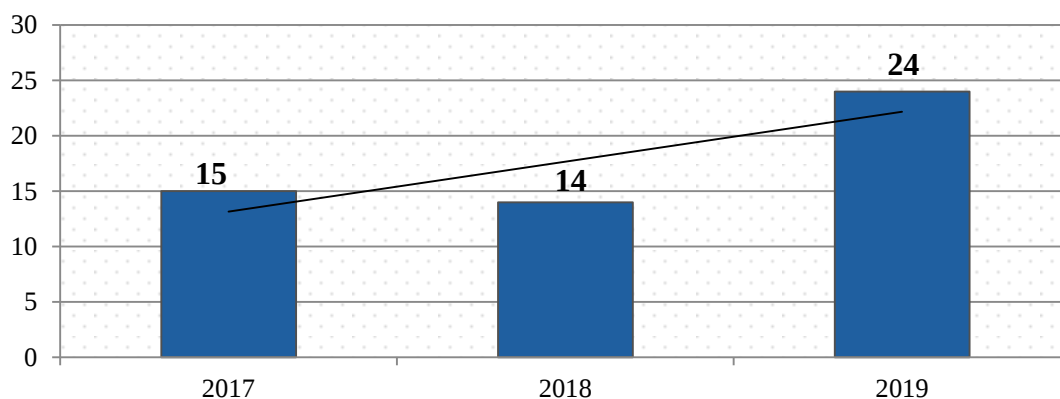
W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystało 125 osób, co oznacza spadek w stosunku do 2017 roku o 11%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 24. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

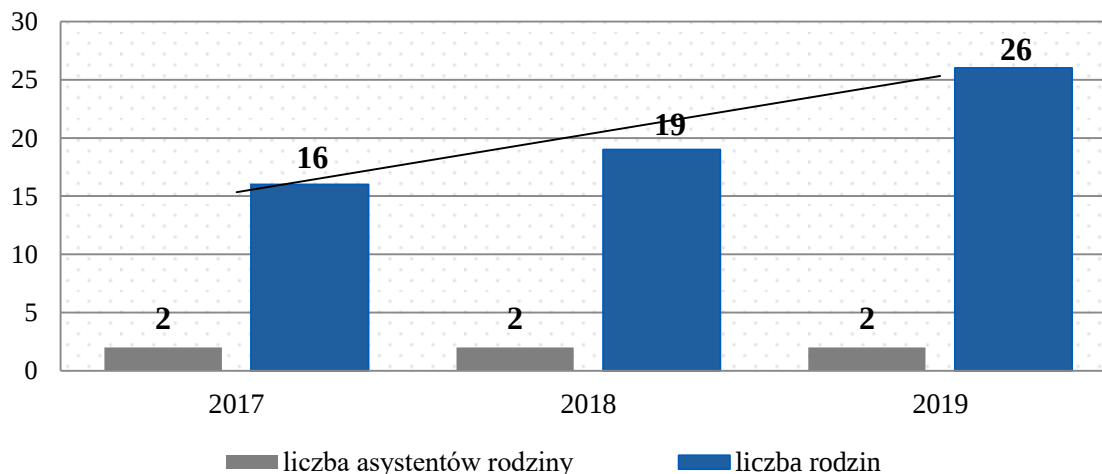
Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa zwiększeniu. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 24 rodziny, a więc ich liczba w porównaniu do dwóch poprzednich lat wzrosła średnio o 65%.

Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

Na przestrzeni lat 2017-2019 w MOPS w Chojnowie zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania asystenci w 2019 roku prowadzili pracę w 26 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej, jednocześnie we wspomnianym okresie wzrosła liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.

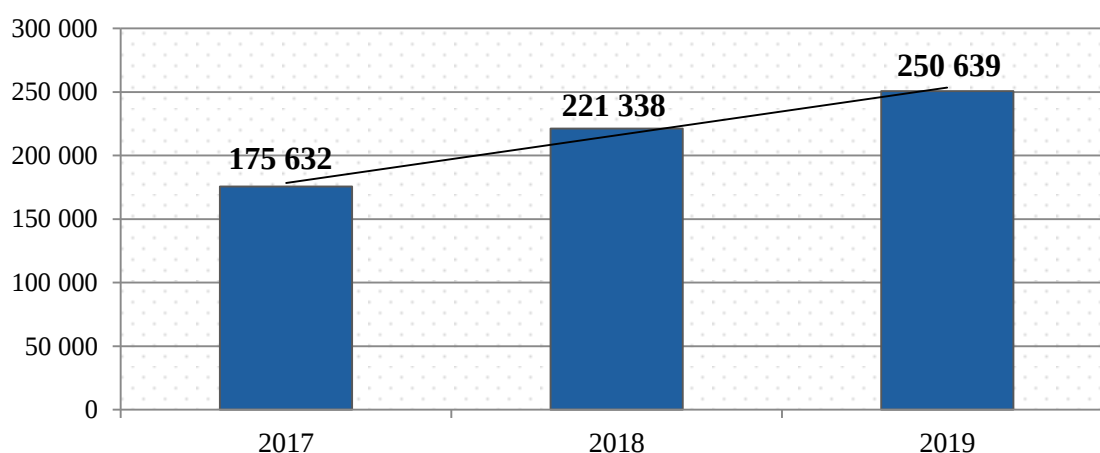
Wykres 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w Chojnowie nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pomoc instytucjonalną oraz pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 250 639 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz wydatki związane z pomocą instytucjonalną na przestrzeni lat 2017-2019 ulegała wzrostowi.

Wykres 27. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz pomoc instytucjonalną na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ramach wspierania rodziny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi służbami takimi jak: szkoły, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legnicy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Legnicy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej „Nadzieja” w Bardzie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnowie, świetlica terapeutyczna, organizacje pozarządowe oraz placówki służby zdrowia.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich;
- wzrost liczby rodzin objętych pomocą i wsparciem asystenta rodziny;
- brak funkcjonujących rodzin wspierających;
- wzrost liczby rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej poprzez zapewnienie możliwości rozwoju kompetencji rodzicielskich, nabycia umiejętności przewycięzania sytuacji kryzysowych w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
2	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
3	Utworzenie oraz funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
4	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
5	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
6	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
7	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
8	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
9	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
10	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
11	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
12	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
13	Realizacja kampanii służących kształtowaniu pozytywnego wizerunku rodziny oraz wzmacnianiu więzi rodzinnych.	Liczba zrealizowanych kampanii.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Placówki oświatowe, NGO, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

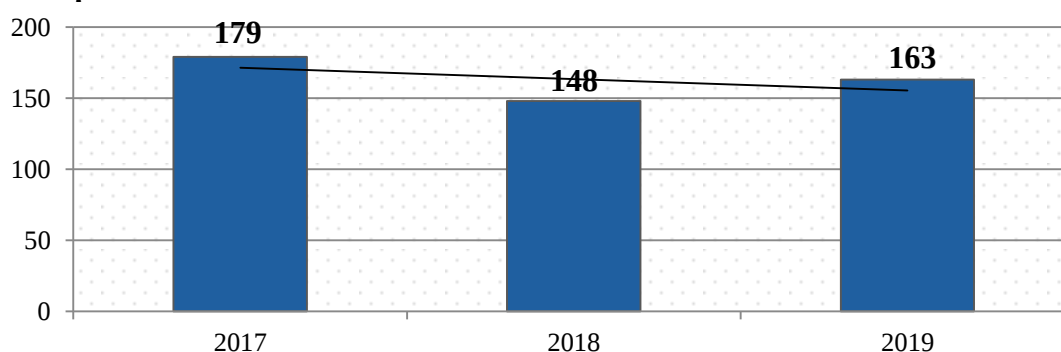
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 163 rodzin. Niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w mieście Chojnów na przestrzeni lat 2017-2019. Podczas ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa zmniejszeniu. W stosunku do 2017 nastąpił spadek o 9%.

Wykres 28. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. W 2017 roku przyznano 735 świadczeń na łączną kwotę 112 445,00 zł, w 2018 roku ich ilość wynosiła 683 na kwotę 107 704,00 zł, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 728 świadczeń na kwotę 137 620,00 zł.

Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	735	683	728
kwota świadczeń (zł)	112 445, 00	107 704, 00	137 620, 00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich trzech lat wzrosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2017 roku przyznano 1 749 świadczeń, w 2018 roku – 1 953, natomiast w 2019 roku – 2 152. Różnica pomiędzy 2017 rokiem, a 2019 rokiem kształtuje się na poziomie 403 świadczeń, co oznacza wzrost o 23%.

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 749	1 953	2 152
kwota świadczeń (zł)	267 597, 00	308 895, 00	407 680, 00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku przyznano 1 042 świadczenia dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 975 świadczeń, natomiast w 2019 roku – 953. Oznacza to spadek w porównaniu do roku 2017 o 89 świadczeń.

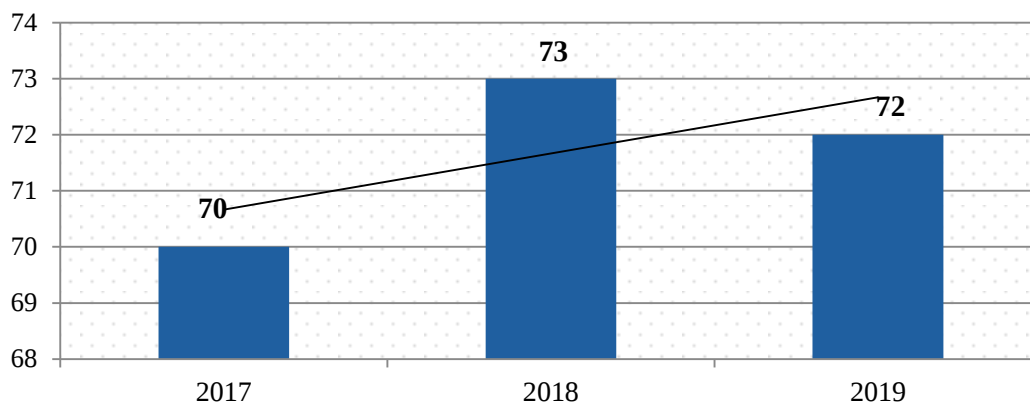
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 042	975	953
kwota świadczeń (zł)	159 426, 00	154 045, 00	180 717, 00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku z usług opiekuńczych (przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób) skorzystały 72 osoby, w 2018 roku – 73 osoby, natomiast w 2017 roku – 70 osób.

Wykres 29. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Istotnym zasobem w zakresie pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych są dwa Środowiskowe Domy Samopomocy mające charakter lokalny, obejmujące swoimi świadczeniami mieszkańców Powiatu Legnickiego. Domy Pomocy zapewniają wszechstronne wsparcie, rehabilitację, opiekę, możliwość rozwoju indywidualnych zainteresowań poprzez prowadzenie różnorodnych zajęć terapeutycznych, rekreacyjnych, edukacyjnych oraz kulturalno-oświatowych. Opracowując program rehabilitacji podopiecznych, stworzono koncepcję ŚDS jako bezpiecznych i przyjaznych miejsc, w których osoby dotknięte chorobami odzyskują zdolność samodzielnego funkcjonowania w otoczeniu.

Środowiskowe Domy Samopomocy nr 1 i 2 w Chojnowie świadczą usługi, których zakres i rodzaj zajęć dla każdego podopiecznego ustala się w oparciu o indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego.

Do zajęć z uczestnikami służą następujące pracownie:

- pracownia artystyczno-plastyczna - oferuje uczestnikom stymulację rozwoju społeczno-emocjonalnego oraz usprawnianie funkcji manualnych;
- pracownia techniczna – dzięki zajęciom uczestnicy zdobywają podstawowe umiejętności posługiwania się narzędziami stolarskimi, uczą się obsługi urządzeń elektronicznych, a także przyswajają podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ponadto doskonali umiejętności współpracy w grupie;
- pracownia ceramiczno-ogrodnicza – oferuje podopiecznym nabywanie i rozwijanie umiejętności dotyczących opieki nad roślinami, posługiwanie się narzędziami

ogrodniczymi, a także pozwala zrozumieć zjawiska występujące w przyrodzie. Obcowanie z fauną i florą wpływa w sposób terapeutyczny na emocje uczestników warsztatów. W ramach zajęć uczestnicy poznają także różnorodne techniki ceramiczne.

- pracownia biżuteryjno-geograficzna – jest ona miejscem rozbudzania artystycznych aspiracji, wyobraźni oraz rozwijania zdolności twórczych. Uczestnicy podczas zajęć ćwiczą koncentrację, abstrakcyjne myślenie, uwagę oraz motorykę małą. Zajęcia choreograficzne obejmują taniec, zabawy ruchowe, improwizację oraz ćwiczenia muzyczno-ruchowe;
- pracownia tkacka – zajęcia w jej ramach obejmują teoretyczne oraz praktyczne wykonywanie prac z zakresu tkactwa i krawiectwa;
- pracownia kulinarna i gospodarstwa domowego – zajęcia w jej ramach mają na celu zwiększanie zaradności uczestników poprzez naukę i utrwalanie umiejętności w zakresie korzystania ze sprzętów gospodarstwa domowego oraz samodzielne przygotowywanie posiłków;
- pracownia kulturalno-oświatowa – realizowany w jej ramach program jest dostosowany do indywidualnych zainteresowań i możliwości uczestników. W ramach zajęć opiekunowie i terapeuci realizują program oświaty zdrowotnej oraz zapewniają partycypację podopiecznych Domu w różnorodnych uroczystościach i wydarzeniach kulturalno-oświatowych organizowanych na terenie miasta Chojnowa.

Ponadto ŚDS oferują swoim podopiecznym zajęcia w pracowni komputerowej, cykl zajęć prozdrowotnych z pielęgniarką oraz zajęcia rehabilitacyjne.

Na terenie miasta Chojnowa działalność prowadzi także Warsztat Terapii Zajęciowej będący placówką wsparcia dziennego pobytu osób z niepełnosprawnością intelektualną, stwarzającą możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub też przywracania niezbędnych umiejętności do prawidłowego funkcjonowania w życiu codziennym jak i również do podjęcia zatrudnienia.

Terapia realizowana w WTZ jest oparta na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, zawierającym wyczerpujące informacje dotyczące każdego podopiecznego na temat jego niepełnosprawności, planowanych oddziaływań terapeutycznych oraz spodziewanych rezultatach. WTZ w Chojnowie dysponuje 6 pracownikami: gospodarstwa domowego, komputerową, kulturalno-oświatową, ogrodniczo-

rękodzielniczą, plastyczno-artystyczną oraz stolarską. Ponadto w zasobach WTZ znajduje się także sala do rehabilitacji, zaplecze sanitarne oraz działka ogrodowa.

W wyżej wymienionych pracowniach odbywają się ukierunkowane zajęcia mające na celu naukę poszczególnych umiejętności przydatnych w życiu codziennym, jak i przygotowujących do podjęcia zatrudnienia. Zajęcia dostosowywane są do zainteresowań i możliwości poszczególnych uczestników warsztatu.

■ *Obszary problemowe*

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych;
- niepełnosprawność jako jeden z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Chojnowa;
- wzrost liczby niepełnosprawnych osób powyżej 16 roku życia, którym przyznano zasiłek z powodu niepełnosprawności w stopniu znacznym.

■ *Korelacje*

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.

- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – wsparcie, aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych poprzez wykorzystanie dostępnych form pomocy instytucjonalnej, materialnej oraz opiekuńczo-pielęgniacyjnej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych.	Liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
3	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym została przyznana pomoc materialna.
6	Dostosowywanie infrastruktury miejskiej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7	Organizacja dowozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do szkół.	Liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół.
8	Rozwój systemu teleopieki i poszerzenie liczby osób objętych takim wsparciem.	Liczba osób objętych wsparciem teleopieki.
9	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, w tym pracowników Urzędu Miejskiego oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
10	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

	niepełnosprawnych.	
11	Udzielanie poradnictwa dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych.	Liczba udzielonych porad rodzicom/opiekunom dzieci niepełnosprawnych.
12	Rozwój procesu wczesnej interwencji, rozpoznawania i leczenia dzieci niepełnosprawnych oraz zagrożonych niepełnosprawnością.	Liczba dzieci objętych procesem wczesnego wspomagania rozwoju.
13	Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych.	Liczba utworzonych grup i klas integracyjnych. Liczba dostępnych miejsc w grupach i klasach integracyjnych.
14	Promowanie i wspieranie idei wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań promujących i wspierających wolontariat.
15	Promowanie i wspieranie powstawania grup samopomocowych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba powstałych grup samopomocowych.
16	Wspieranie działalności i rozwoju Warsztatu Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowego Domu Samopomocy.	Liczba podjętych działań na rzecz wsparcia i rozwoju działalności WTZ oraz ŚDS.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	PCPR, placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2 – aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych skutkująca efektywnym przeciwdziałaniem bezrobociu oraz utrzymaniem aktualnego zatrudnienia wśród niepełnosprawnych mieszkańców Miasta.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Działania mające na celu zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy poprzez wspieranie realizacji zawodowej w miejscach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy.	Liczba działań zmierzających do zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

3	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.
4	Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców na temat możliwości zawodowych osób niepełnosprawnych.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
5	Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla młodzieży i dorosłych, niepełnosprawnych mieszkańców Miasta.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem zawodowym.
6	Inicjowanie i wspieranie tworzenia oraz utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w ramach działalności podmiotów ekonomii społecznych (np. spółdzielni socjalnych).	Liczba nowo utworzonych i utrzymanych miejsc pracy.
7	Rozwój współpracy z Centrum Integracji Społecznej w Legnicy.	Liczba osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo objętych działaniami CIS.
8	Prowadzenie międzysektorowej współpracy na rzecz niepełnosprawnych osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych.	Liczba podmiotów prowadzących działania na rzecz niepełnosprawnych osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	PCPR, PUP, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

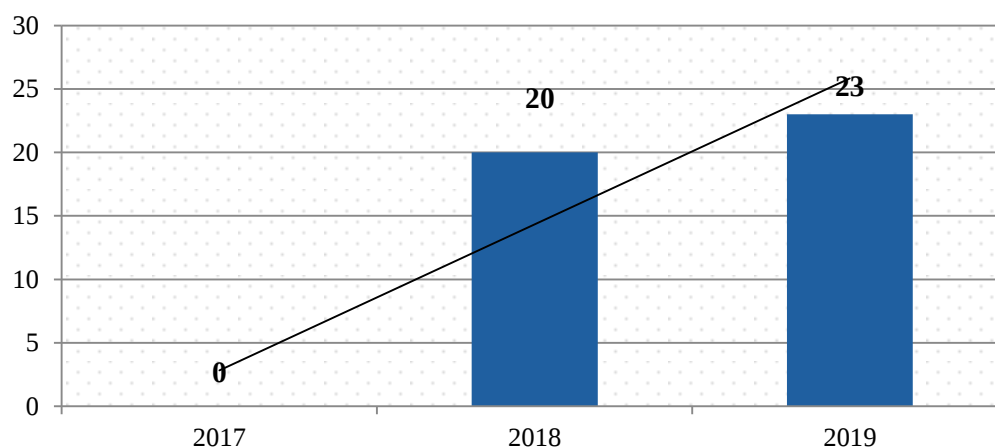
Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem

to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹².

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

W 2019 roku z usług specjalistycznych opiekuńczych skorzystały 23 osoby z zaburzeniami psychicznymi. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z takich usług uległa wzrostowi.

Wykres 30. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Po specjalistyczne wsparcie psychologiczne mieszkańcy Chojnowa mogą się udać do Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Centrum Profilaktyki i Terapii „Pro-Maind” oraz Poradni Zdrowia Psychicznego.

Leczeniem uzależnień zajmuje się Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej w Legnicy.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

¹² www.psychiatriapolska.pl

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wzrost liczby osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych;
- brak podmiotów zajmujących się leczeniem uzależnień na terenie Miasta.

■ Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „zdrowie psychiczne” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie świadomości społecznej na temat profilaktyki dotyczącej zdrowia psychicznego, a także zapewnienie dostępności do odpowiedniej pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
4	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5	Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Liczba uczestników warsztatów.
6	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	Placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹³. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XXIV/104/20 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 29 stycznia 2020 roku *Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok*.

Do zadań realizowanych w 2020 roku przez MKRPA zawartych w Programie należą:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wpływającej na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wśród dzieci i młodzieży;
- wspomaganie działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, prowadzonej przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne;
- zwiększanie dostępności do terapii i do informacji dla osób uzależnionych oraz udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy przemocy domowej;

¹³ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- finansowanie inwestycji oraz zakupu materiałów i sprzętów niezbędnych do realizacji Programu;
- wydawanie opinii dla organu zezwalającego na sprzedaż alkoholu oraz prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż alkoholu¹⁴.

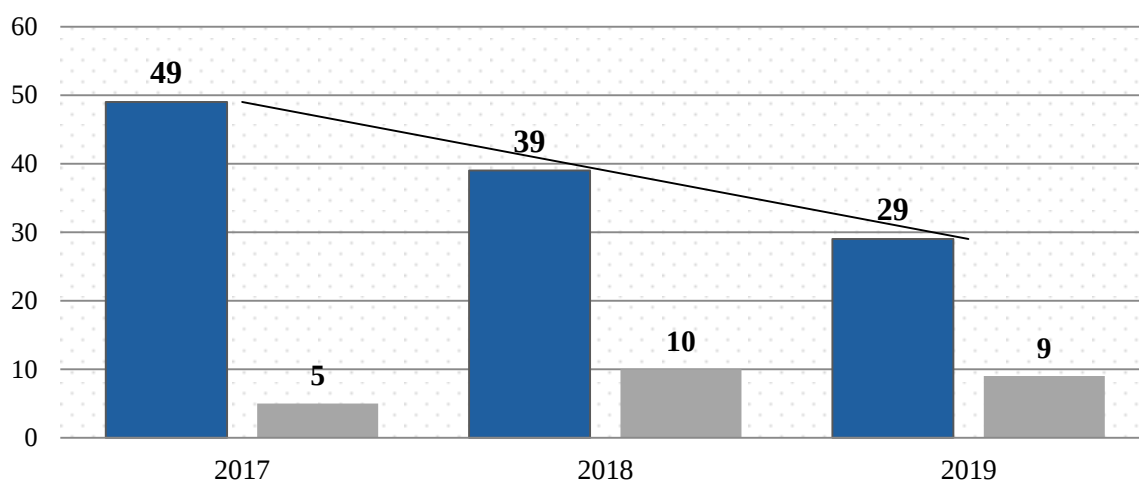
Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie miasta Chojnowa mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

¹⁴ Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok (uchwała nr XXIV/104/20 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 29 stycznia 2020 roku).

W 2019 roku z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 29 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na piątym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu uległa zmniejszeniu. Z powodu narkomanii w omawianym roku z pomocy i wsparcia skorzystało 9 rodzin – to o 1 rodzinę mniej niż w 2018 roku, natomiast o 4 rodziny więcej niż w 2017 roku.

Wykres 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomani na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie, w ramach przysługujących jej uprawnień, działania.

W 2019 roku jej członkowie przeprowadzili rozmowy z 6 osobami uzależnionymi od alkoholu. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 6 osób uzależnionych od alkoholu oraz wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec jednej osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat Komisja prowadziła rozmowy z zaledwie jednym członkiem rodziny osoby uzależnionej. Dane dotyczące działań MKRPA w Chojnowie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	6	7	6
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	1	1
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od obowiązkowo poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	6	7	6
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w ciągu 2019 roku czynny był 22 godziny w miesiącu. Terapeuta ds. uzależnień przyjmował w Punkcie w każdy pierwszy, drugi i trzeci czwartek miesiąca, natomiast Konsultant ds. dzieci i młodzieży przyjmował zainteresowanych w każdy drugi, trzeci i czwarty wtorek miesiąca. Pomoc i wsparcie w Punkcie uzyskują osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. Wśród zadań Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego wymienić można:

1. prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy,
2. udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy,
3. motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
4. motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
5. udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia.
6. rozpoznawanie zjawisk przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy domowej,
7. inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,

8. gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu Miasta, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,
9. współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W 2019 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono porady 32 osobom z problemem alkoholowym oraz 8 dorosłym członkom rodziny osób z problemem alkoholowym. W roku poprzednim po poradę zgłosiło się 36 osób z problemem alkoholowym oraz 10 dorosłych członków rodziny osoby mającej problemy ze spożywaniem alkoholu. Z kolei w 2017 roku udzielono porady 34 osobom z problemem alkoholowym oraz 9 członkom ich rodzin. Dane źródłowe wykazują, że wśród mieszkańców z problemem alkoholowym występuje zapotrzebowanie na funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego - na przestrzeni ostatnich dwóch lat, liczba osób zgłaszających się po poradę i wsparcie utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Tabela 14. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Osoby z problemem alkoholowym	34	36	32
Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	9	10	8

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie Chojnowa nie funkcjonuje żadna grupa samopomocowa dla osób uzależnionych, ani dla członków ich rodzin. Jednakże w pomieszczeniu Punktu Konsultacyjnego prowadzone są terapie dla osób współuzależnionych od alkoholu.

Istotnym zasobem Miasta jest także psycholog zatrudniony w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, cieszący się dużym zainteresowaniem wśród osób uzależnionych i współuzależnionych, które mogą udać się po pomoc i wsparcie na cotygodniowy dyżur pełniony przez specjalistę.

MKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. Na przestrzeni lat 2017- 2019 nie zostały przeprowadzone żadne programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN.

W 2019 roku prowadzone były inne programy profilaktyczne (nierekomendowane). W roku przedmiotowym przeprowadzono programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej

skierowane do dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło łącznie 180 uczniów oraz 6 nauczycieli. W omawianym roku zrealizowano także szkolenia i warsztaty z zakresu profilaktyki problemowej dla rodziców, w których wzięło udział 12 uczestników. Zorganizowano również kolonię z programem profilaktycznym, w której uczestniczyło 40 uczniów.

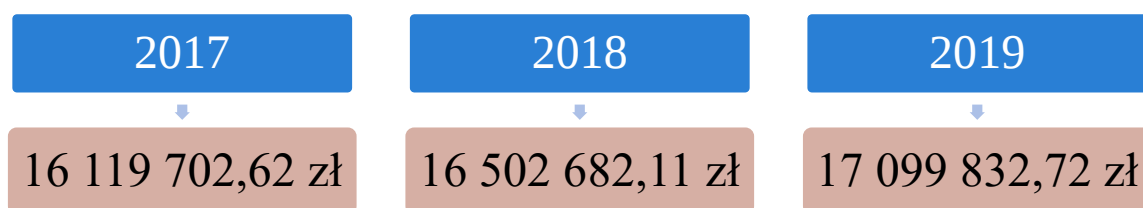
Poniżej przedstawione zostały przeprowadzone na terenie miasta Chojnowa w 2019 roku działania edukacyjne dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom:

- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Janusza Korczaka przeprowadzała cykliczne diagnozy zjawiska uzależnień od środków psychoaktywnych, realizowała godziny wychowawcze z zakresu profilaktyki uzależnień i innych ryzykownych zachowań, organizowała spektakle profilaktyczne oraz programy profilaktyczne dla uczniów i rodziców, inicjowała spotkania ze specjalistami z zakresu profilaktyki na terenie szkoły oraz prowadziła warsztaty pn. „Jak być asertywnym?”;
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej zorganizowała konkurs „Narkotyki, a AIDS”, realizowała program profilaktyczny „NOE” dla uczniów oraz rodziców siódmoklasistów, przeprowadziła także „Debatę z zakresu profilaktyki uzależnień” dla uczniów klas VI;
- Ponadto 40 uczniów chojnowskich szkół pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym wyjechało na 14-dniową kolonię zorganizowaną przez Caritas Diecezji Legnickiego do Ośrodka Wczasowo-Kolonijnego POLAR w nadmorskiej miejscowości Stegna. W trakcie turnusu realizowano program profilaktyczny „Wakacyjne podróże – w świecie wartości z Małym Księciem” na temat pozytywnych aspektów życia bez stosowania używek;
- Dodatkowo w MOKSiR działa świetlica terapeutyczna z grupą terapeutyczną dla dzieci i młodzieży w wieku 7-14 lat. W 2019 roku na zajęcia uczęszczało około 18 dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi i wychowawczymi, które brały udział w trzygodzinnych zajęciach terapii psychoedukacyjnej, w zajęciach terapeutyczno-edukacyjnych oraz z zakresu pedagogiki i logopedii. Na każdych zajęciach szczególną uwagę zwracano na rozwój emocjonalny dziecka, wzajemną integrację oraz odrabianie zajęć domowych.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie miasta Chojnowa wyniosła łącznie 17 099 832,72 zł, w tym 7 729 039,64 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 1 274 482,93 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 8 096 310,15 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do roku poprzedniego, w omawianym roku łączna wartość sprzedanego na terenie Chojnowa alkoholu uległa zwiększeniu

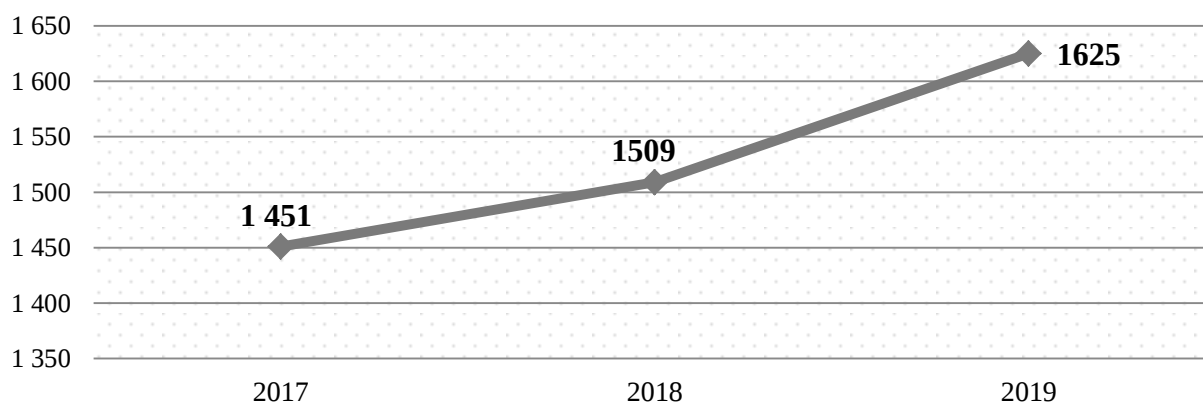
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie miasta Chojnowa alkoholu w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Od 2017 roku wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Miasta uległa wzrostowi. Jej maksymalna wartość wyniosła w 2019 roku 1 625 zł. W tym czasie Chojnow zamieszkiwało 10 519 dorosłych osób. Wartość sprzedanego alkoholu na przestrzeni lat 2017-2019 przedstawia poniższy wykres.

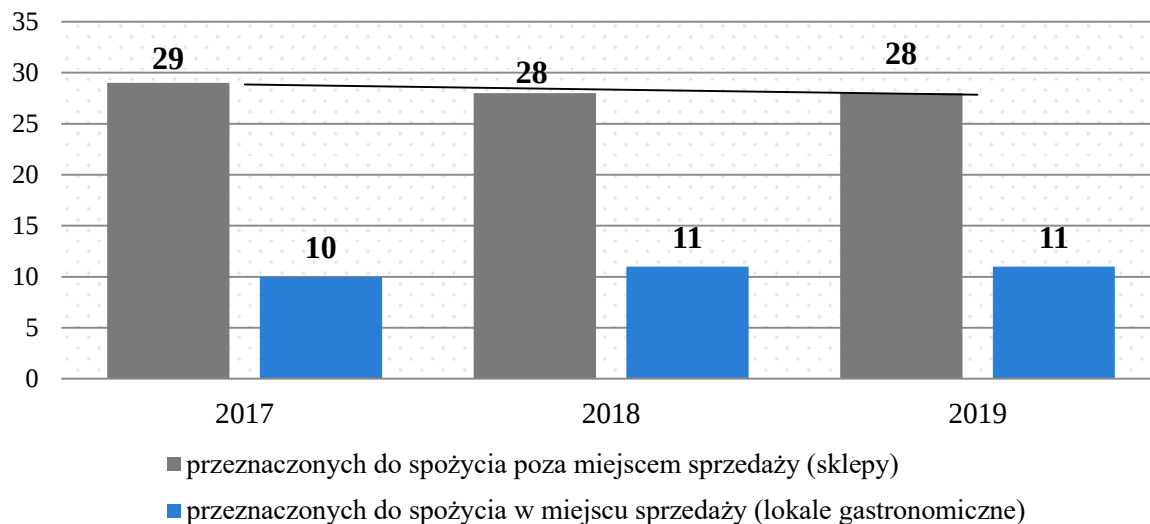
Wykres 32. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Chojnowa w latach 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku na terenie Miasta znajdowało się łącznie 39 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 28 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 11 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba sklepów oraz lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu pozostaje na względnie stałym poziomie.

Wykres 33. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Chojnowie na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- brak realizacji profilaktycznych programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN;
- brak funkcjonujących samopomocowych grup dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie

stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,

- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

■ Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i ich rodzin, a także inicjowanie powstawania oraz wspomaganie działalności już istniejących podmiotów służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
3	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, a także terapii dla osób współuzależnionych.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin. Liczba osób w terapii.
4	Organizowanie na terenie Miasta grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu (AA), dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba członków grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Miasta.
5	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
6	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
7	Organizowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
8	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień na terenie Miasta.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
9	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MKRPA.	UM, Punkt Konsultacyjny, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2 – wdrażanie efektywnego systemu profilaktyki i wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz dążenie do podwyższenia wieku inicjacji alkoholowej i nikotynowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Liczba prowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu.
6	Wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz świetlic na terenie Miasta.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez świetlice.
7	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
8	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
9	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.
10	Utworzenie i wspieranie działalności świetlicy środowiskowej na terenie Miasta.	Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy środowiskowej.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MKRPA, placówki oświatowe.	NGO, UM, MOKSiR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3 – Zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, promowanie postaw prozdrowotnych oraz rozwijanie systemu wymiany informacji na temat dostępnych form pomocy w przypadku problemu uzależnień wśród mieszkańców Miasta.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Chojnowa w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
6	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Chojnowa mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, MKRPA.	NGO, UM, MOKSiR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE**Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych**

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

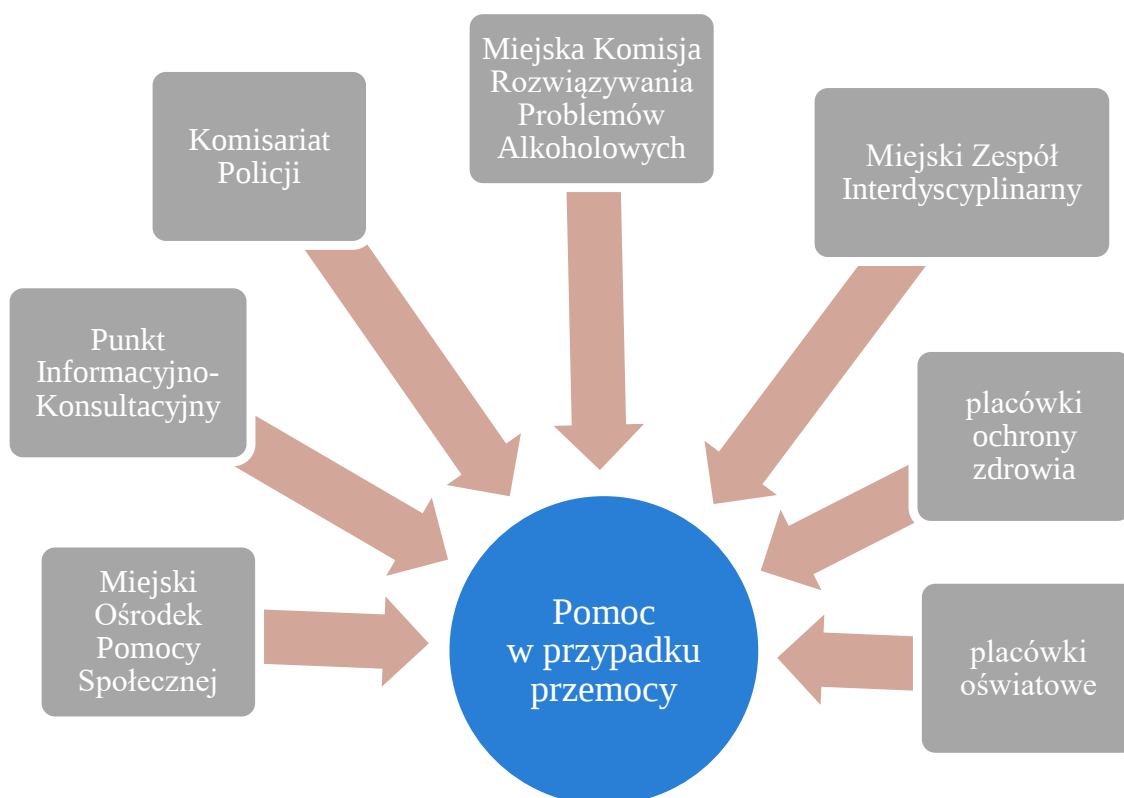
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Chojnowie zajmuje się Miejski Zespół Interdyscyplinarny powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta Chojnowa, którego szczegółowe warunki funkcjonowania określa uchwała nr LVII/237/10 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 10 listopada 2010 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz warunków jego funkcjonowania. W skład MZI wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie,
- Komisariatu Policji w Chojnowie,
- Sądu Rejonowego w Złotoryi,
- oświaty,

- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie miasta Chojnowa mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Źródło: Opracowanie własne

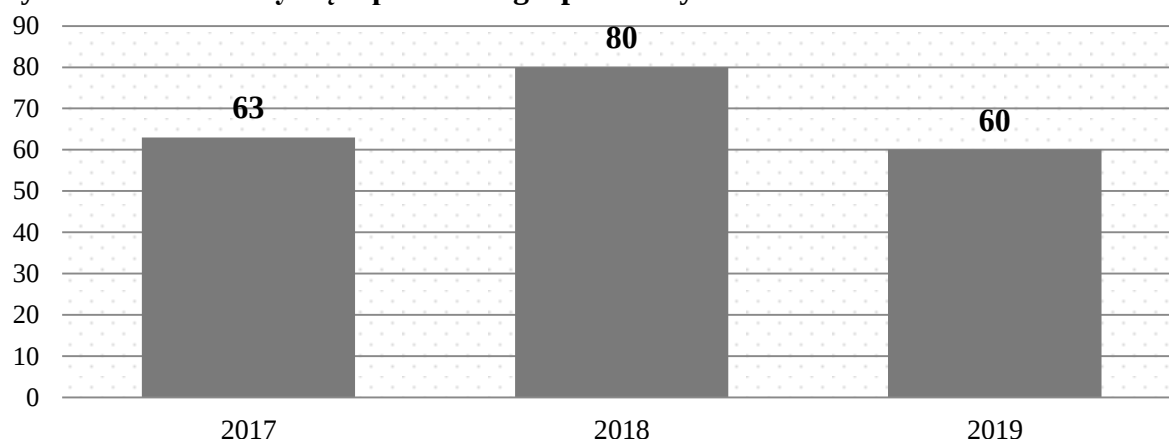
Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* przyjętym uchwałą nr LVII/236/10 z dnia 10 listopada 2010 roku. Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

1. zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinach na terenie Miasta,

2. zmniejszenie rozmiaru aktualnie występujących problemów związanych z przemocą w rodzinie,
3. poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy,
4. promowanie oddziaływań profilaktycznych¹⁵.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny w roku 2019 spotkał się czterokrotnie. W omawianym roku odbyło się 60 posiedzeń w ramach grup roboczych powołanych do konkretnych przypadków przemocy w rodzinie. W roku przedmiotowym powołano 14 grup roboczych, które objęły działalnością łącznie 25 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2019 widoczna jest zróżnicowana liczba posiedzeń grup roboczych, najwięcej odbyło się ich w 2018 roku – 80, natomiast najmniej w 2019 roku – 60.

Wykres 34. Dane dotyczące posiedzeń grup roboczych w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chojnowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności

¹⁵ *Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* (uchwała nr LVII/236/10 Rady Miejskiej Miasta Chojnowa z dnia 10 listopada 2010 roku).

służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej na terenie miasta Chojnowa w latach 2017-2019 przedstawione zostały w tabeli nr 15. W 2019 roku wszczęto 14 procedur „Niebieskie Karty” co oznacza spadek w porównaniu do dwóch poprzednich lat o 33%. W 2019 roku sporządzono 12 formularzy „Niebieska Karta C” w obecności osoby dotkniętej przemocą oraz 8 formularzy „Niebieska Karta D” w obecności osoby stosującej przemoc. W omawianym roku zakończono natomiast 21 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 2 w wyniku braku zasadności podejmowanych działań, a 19 procedur na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. W porównaniu do dwóch poprzednich lat nastąpił wzrost liczby rodzin, w których zakończono niniejszą procedurę.

Tabela 15. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

	2017	2018	2019
liczba rodzin, w których wszczęto procedurę	21	21	14
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta C”	b.d	b.d	12
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta D”	b.d	b.d	8
liczba rodzin, w których zakończono procedurę	14	12	21

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chojnowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

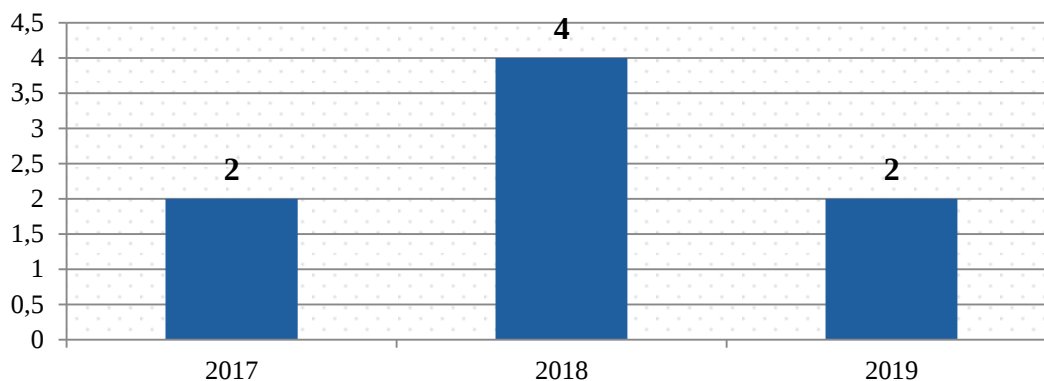
Członkowie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w 2019 roku uczestniczyli w szkoleniu pn. „Skuteczne wywieranie presji na tzw. trudnych interesantów” oraz „Wykorzystanie neuropsychologii w procesie detekcji kłamstwa oraz w celu usprawnienia komunikacji interpersonalnej”, które miały na celu doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z rodziną z problemem przemocy.

Na przestrzeni lat 2018-2020 Komisariat Policji w Chojnowie przeprowadził 1 388 interwencji domowych związanych z występowaniem przemocy w rodzinie.

W 2017 i 2018 roku w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym nie udzielono żadnej porady osobom doznającym przemocy, ani stosującym przemoc. Natomiast w 2019 roku udzielono porady 4 osobom doznającym przemocy.

W 2019 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc finansową z MOPS w Chojnowie otrzymały 2 rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest niewielki odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z niniejszego powodu.

Wykres 35. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu występowania przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak aktualnej diagnozy problemów społecznych (w tym przemocy) na terenie miasta Chojnowa;
- ryzyko występowania zjawiska tzw. ukrytej przemocy wobec członków rodzin.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników

osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.

- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.
- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci oraz podniesienie skuteczności i jakości systemu działań profilaktycznych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno–edukacyjnych dla rodziców w celu	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno–

	podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
4	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
5	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
6	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
7	Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.
8	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
9	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, Miejski Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, MKRPA, UM, KP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 - doskonalenie i zintensyfikowanie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie

poprzez poprawę dostępu do usług, tworzenie i rozszerzanie ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
3	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
4	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
5	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
7	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.
8	Utworzenie mieszkań chronionych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Liczba utworzonych mieszkań chronionych. Liczba osób, którym zapewniono mieszkania chronione.

9	Realizacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Określonych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	Liczba sprawozdań z realizacji działań określonych w Programie.
10	Organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów tematycznych oraz superwizji dla pracowników służb społecznych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów i superwizji. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, warsztatach, seminariach, superwizji.

Wdrażanie

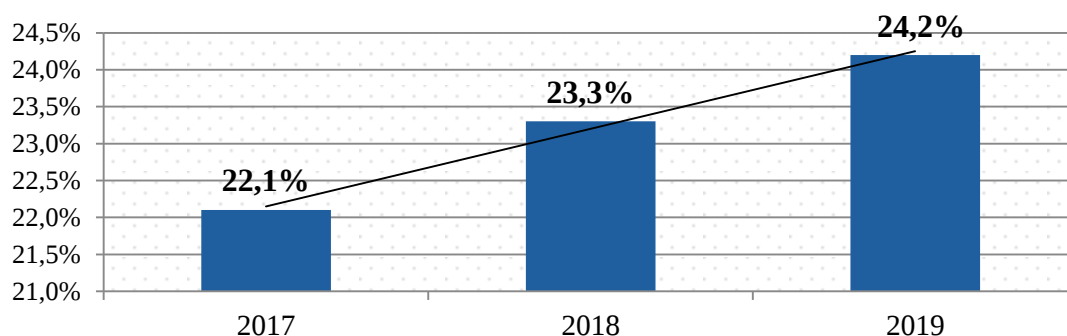
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, Miejski Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, MKRPA, UM, KP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Miasta.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 24,2% wszystkich mieszkańców Chojnowa, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 2,1 pp.

Wykres 36. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

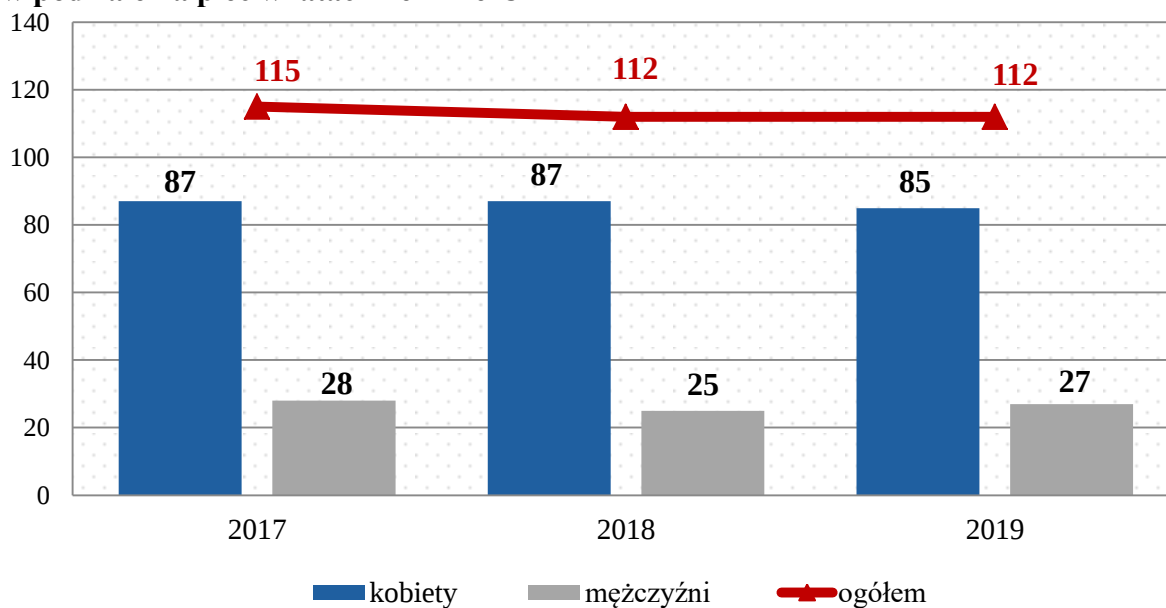
Wśród ogólnej grupy seniorów znaczącą grupą mieszkańców miasta Chojnowa są tzw. sędziwi starcy, czyli osoby po 80 roku życia. W 2019 roku Miasto zamieszkiwało 337 takich osób, w tym 245 kobiet. Grupa seniorów po 80 roku życia stanowiła w przedmiotowym roku 3% ogólnej liczby ludności. Z roku na rok obserwowalne są także niewielkie wahania liczby osób mających 80 lat lub więcej, co zostało zaprezentowane w tabeli poniżej. W stosunku do 2018 roku w 2019 roku liczba seniorów w tej grupie wiekowej zmalała o 4%. Warto zwrócić uwagę na ogromną różnicę liczby kobiet i mężczyzn w tej grupie wiekowej – w omawianym okresie liczba kobiet była ponad dwukrotnie wyższa od liczby mężczyzn.

Tabela 16. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia zamieszkujących miasto Chojnow na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba kobiet	238	250	245
liczba mężczyzn	95	100	92
ogółem	333	350	337

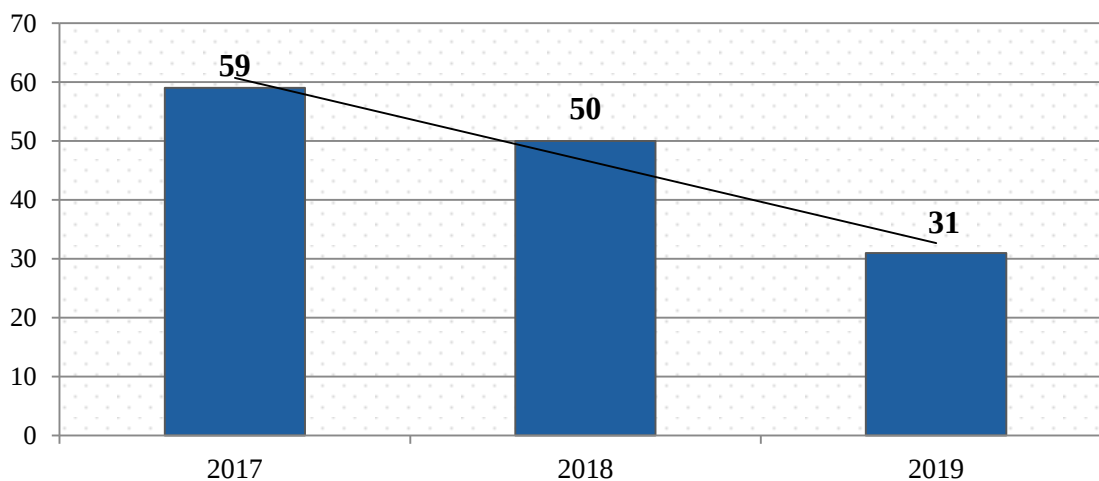
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku - 112. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 85, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 27. W 2019 roku ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do 2017 roku poprzednich uległa niewielkiemu zmniejszeniu o 3%.

Wykres 37. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku udzielonych zostało 31 świadczeń mieszkańcom Chojnowa, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do 2017 roku dostrzegalny jest spadek w tym zakresie kształtujący się na poziomie 47%.

Wykres 38. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie

kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź miasta/gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁶.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej 13 mieszkańców, na łączną kwotę 374 301 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 17. Odpłatność Miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	15	16	13
kwota świadczeń (zł)	429 404	414 565	374 301

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2017 roku na terenie miasta Chojnowa zrealizowany został projekt pn. „Pora na Klub Seniora”, który stanowił nieformalną inicjatywę mieszkańców Miasta. Głównym celem projektu była aktywizacja i integracja środowiska osób starszych w Chojnowie. Stworzony w ramach projektu Klub Seniora prowadził swoją działalność od lipca do listopada 2017 roku i zorganizował wiele różnorodnych wydarzeń, warsztatów i wycieczek. Po zakończeniu realizacji projektu, na terenie Chojnowa nie została podjęta żadna inicjatywa w celu stworzenia miejsca dla seniorów, mającego na celu ich rozwój i integrację.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych;
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności;
- niewystarczająca działalność Miasta na rzecz aktywizacji i integracji osób starszych;
- brak działającego Klubu Seniora na terenie Miasta.

¹⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876)

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współpracy z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – aktywizacja zawodowa, społeczno-kulturalna i obywatelska osób starszych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
2	Utworzenie Klubu Seniora.	Liczba seniorów zapisanych do Klubu Seniora.
3	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.

4	Wspieranie i tworzenie miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc.
5	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
6	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
7	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
8	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
9	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.
10	Wspieranie różnorodnych form samoorganizowania się seniorów.	Liczba działań podjętych w ramach wspierania różnorodnych form samoorganizowania się osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2 - zapewnienie systemowego wsparcia osób starszych i ich bliskich w celu stworzenia warunków możliwie pełnej i adekwatnej do potrzeb opieki dla seniorów, pozwalającej na aktywne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań wspieranych adresowanych do osób starszych.	Liczba funkcjonujących mieszkań wspieranych.
2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
7	Podejmowanie działań na rzecz wydłużania pobytu seniorów w środowisku rodzinnym, w tym m.in.: szkoleniowe i doradcze wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz rozwój nowych metod działania i doskonalenia kadr, mające na celu czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki nad osobą starszą.	Liczba działań podjętych na rzecz wydłużania pobytu seniorów w środowisku lokalnym.

Wdrażanie

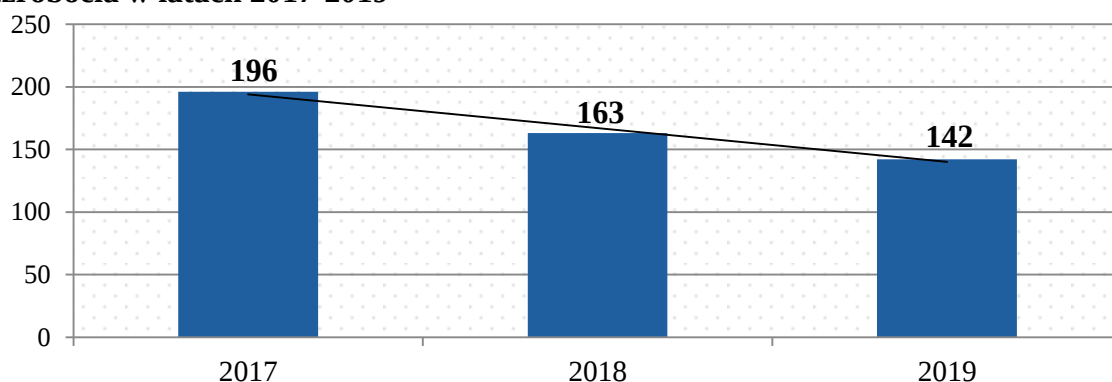
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS, UM.	NGO, KP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

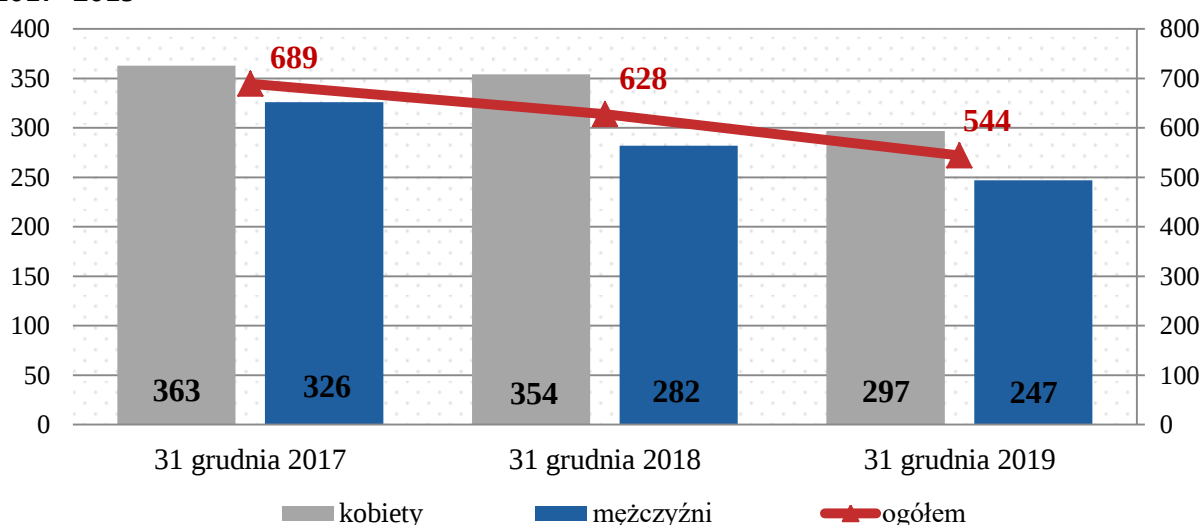
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 142. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć tendencję spadkową w zakresie liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. O skali problemu bezrobocia świadczy to, że jako powód udzielenia pomocy i wsparcia, znalazło się ono na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 39. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w filii w Chojnowie zarejestrowane były łącznie 544 osoby. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 13%, natomiast w porównaniu do roku 2017 o 21%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet jest nieco więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 297, liczba mężczyzn - 247).

Wykres 40. Bezrobotni mieszkańcy Chojnowa z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2017 roku nastąpił spadek zarówno udziału osób do 25 roku życia, do 30 roku życia jak i mających powyżej 50 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców Chojnowa. Spadek ten nie jest jednak znaczny – w przypadku grupy osób pozostających bez zatrudnienia do 25 roku życia wynosi 2 pp., natomiast w grupie bezrobotnych do 30 roku życia spadek ich liczby kształtuje się na poziomie 1 pp.

Tabela 18. Liczba bezrobotnych mieszkańców Chojnowa w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	689	100	628	100	544	100
do 25 roku życia	75	11	58	9	48	9
do 30 roku życia	152	22	124	20	113	21
powyżej 50 roku życia	208	30	211	34	175	32

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W poniższej tabeli przedstawiona została ogólna liczba osób bezrobotnych, liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku oraz liczba długotrwale bezrobotnych zamieszkujących powiat legnicki, w porównaniu do liczby osób z województwa dolnośląskiego oraz całego kraju. Analizując poniższe dane można stwierdzić, iż zarówno na terenie powiatu, województwa jak i całej Polski ogólna liczba osób pozostających bez pracy, liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku, a także liczba długotrwale bezrobotnych jest wyższa w przypadku kobiet.

Tabela 19. Liczba bezrobotnych mieszkańców powiatu legnickiego, liczba długotrwale bezrobotnych z prawem do zasiłku oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych w podziale na płeć w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski w 2019 roku

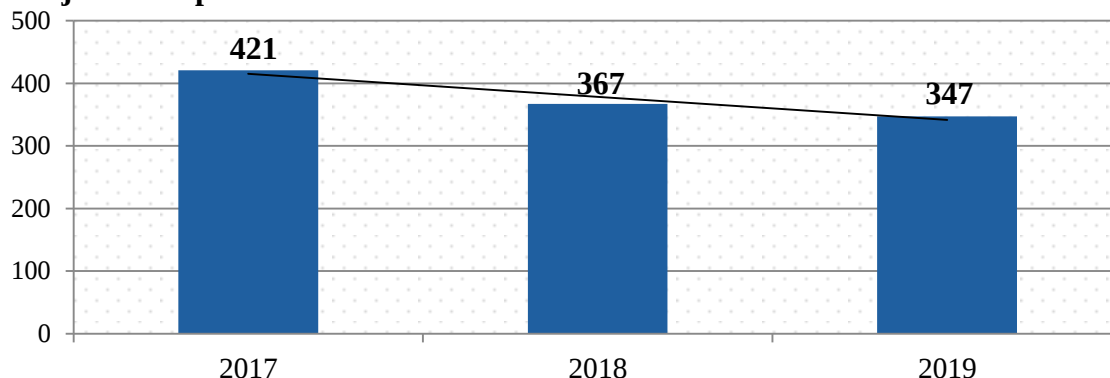
wyszczególnienie	Powiat		Województwo		Polska	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
ogółem	931	712	30 737	25 287	481 023	388 129
z prawem do zasiłku	178	112	5 812	3 956	82 434	60 520
długotrwale bezrobotni	574	411	15 405	11 378	259 183	174 459

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Według danych przedstawionych na poniższym wykresie, pod koniec 2019 roku osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy stanowiły 64%, spośród wszystkich bezrobotnych mieszkańców Miasta. Na przestrzeni lat 2017-2019 udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie wszystkich mieszkańców Chojnowa

zarejestrowanych w filii PUP w Chojnowie, uległ zmniejszeniu (w 2017 roku osoby te stanowiły 61% ogółu, natomiast w 2018 roku – 58%).

Wykres 41. Liczba zarejestrowanych w PUP długotrwale bezrobotnych mieszkańców Chojnowa na przestrzeni 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

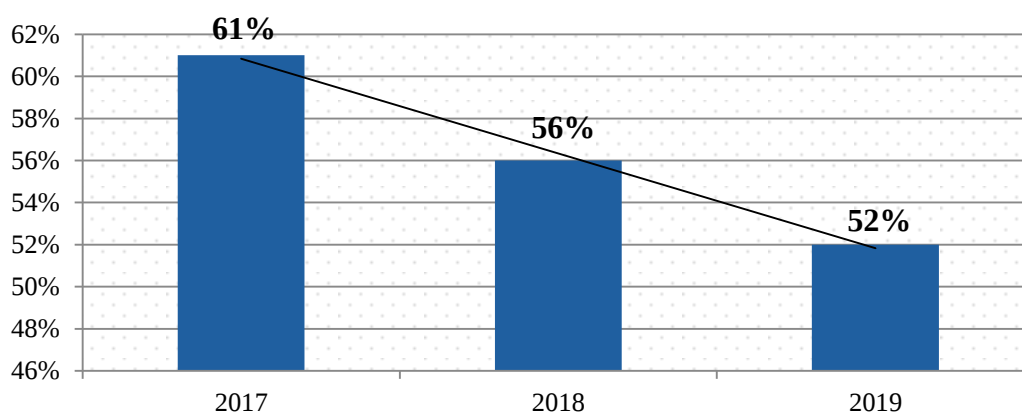
W ramach aktywizacji bezrobotnych zamieszkujących powiat legnicki w 2020 roku realizowany został projekt pn. „Aktywizacja osób bezrobotnych od 30 roku życia w powiecie legnickim (2020)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, który skierowany był do osób powyżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Legnicy, w tym znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj. osób w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób o niskich kwalifikacjach zawodowych. Do form aktywizacji przewidzianych w projekcie należało: staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne i wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy.

Kolejnym realizowanym przedsięwzięciem był projekt pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie legnickim (V)”. Oś Priorytetowa I: Rynek pracy otwarty dla wszystkich; Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty pozakonkursowe; Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt skierowany był do osób młodych w wieku 18-29 lat bez pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Legnicy jako osoby bezrobotne, w tym w szczególności te, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu tzw. osoby z kategorii NEET. Do form wsparcia przewidzianych w projekcie należał: staż, bon na zasiedlenie, prace interwencyjne, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, szkolenie/bon szkoleniowy, środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy prowadził także Projekt partnerski realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 pn. „Aktywizacja osób niepełnosprawnych”. Liderem niniejszego projektu był Powiat Złotoryjski, a partnerami: Miasto Legnica, Powiat Legnicki, Fundacja Ekonomii Społecznej PROM ze Złotoryi oraz Zakład Aktywności Zawodowej w Świerzawie. Projekt adresowany był do min. 335 niepełnosprawnych mieszkańców powiatu złotoryjskiego i legnickiego oraz miasta Legnica, niezaradnych życiowo, nieaktywnych zawodowo, ubogich, pracujących, z brakiem wykształcenia lub zdezaktualizowanymi kwalifikacjami zawodowymi. Celem przedsięwzięcia była integracja osób zagrożonych, wielokrotnie wykluczonych społecznie poprzez poprawę i wzmocnienie ich kompetencji społecznych oraz zdolności do zatrudnienia. Rezultatem realizacji projektu była poprawa sytuacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych poprzez zdobycie nowych kwalifikacji, nabycie nowych kompetencji, podniesienie samooceny jako osób potrafiących i mogących pracować.

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich, w 2019 roku obserwowany jest jego spadek – z 61% w 2017 roku do 52% w 2019 roku. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku od 2017 roku, utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na stosunkowo wysokim poziomie.

Wykres 42. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

■ *Obszary problemowe*

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- utrzymujący się na stosunkowo wysokim poziomie wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2017-2019;
- bezrobocie jako jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej.

■ *Korelacje*

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany

profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych poprzez prowadzenie działań aktywizujących mieszkańców Miasta pozostających bez pracy.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Kontynuowanie opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiającą szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.
4	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Miasta oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych.	Liczba zawartych i zrealizowanych kontraktów socjalnych.
9	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.
10	Pobudzanie i wzmacnianie systemu motywacji oraz przekazywanie praktycznych umiejętności w celu aktywnego poruszania się na rynku pracy.	Liczba osób objętych programem wsparcia.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS	Filia PUP w Chojnowie, PUP, UM, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

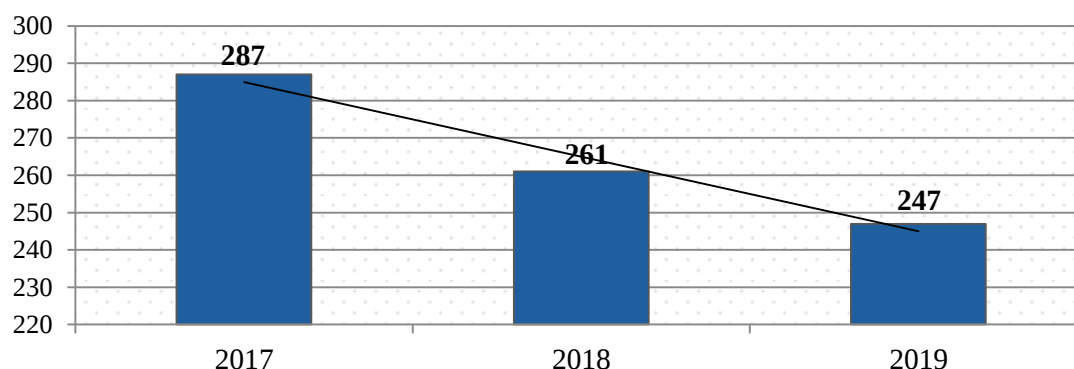
WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA**Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych**

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W latach 2017-2019 ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na **pierwszym** miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. W 2019 roku z tego powodu wsparcie otrzymało 247 rodzin.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Miasto, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2017-2019 spadkowi. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 287 rodzin, w 2018 roku – 261, natomiast w 2019 roku – 247. W stosunku do 2017 roku oznacza to spadek o 14%.

Wykres 43. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierały 104 osoby, tj. o 3% więcej niż w 2018 roku, a o 7% mniej w stosunku do 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 154 – co oznacza spadek o 7% w stosunku do roku 2018 i o 9% w stosunku do roku 2017. Zasiłki celowe pobierało natomiast 204 osoby i jest to wzrost o 3% w porównaniu do roku poprzedniego i spadek o 11% w stosunku do roku 2017.

Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie liczby świadczeniobiorców zasiłków stałych, okresowych i celowych.

Tabela 20. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj zasiłku	2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	112	513 390	101	507 403	104	546 865
zasiłek okresowy	169	348 837	165	339 147	154	276 551
zasiłek celowy	230	126 509	199	125 556	204	100 865

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

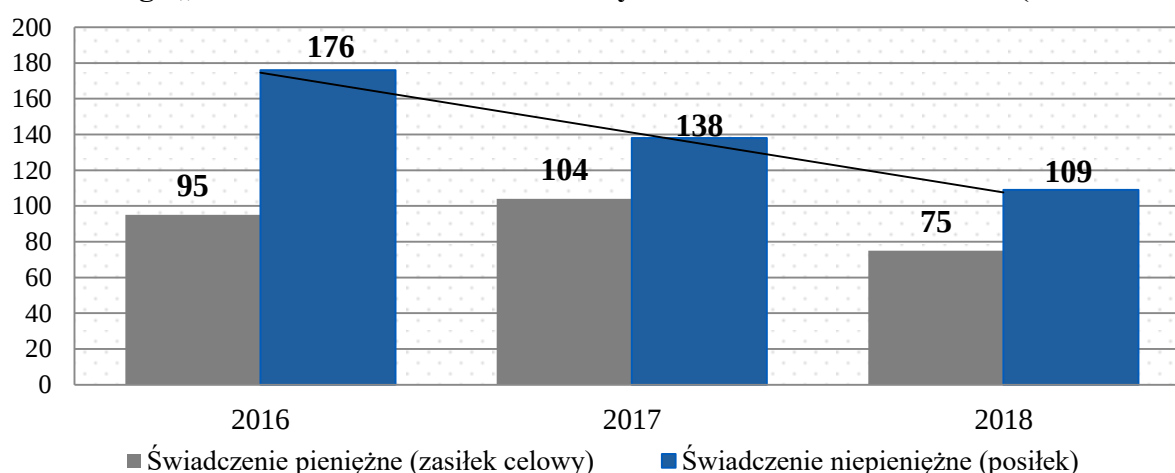
Mieszkańcy Chojnowa w okresie od 2014 do 2018 roku korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹⁷.

¹⁷ www.gov.pl/web/rodzina

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 75 mieszkańców to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymały w przedmiotowym roku 109 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku ulegała wahaniom – w 2016 roku wynosiła 95, w 2017 roku wzrosła do 104, a w 2018 roku uległa ponownemu zmniejszeniu i wynosiła 75. Z kolei liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała – w porównaniu do 2016 roku odnotowano spadek o 38%.

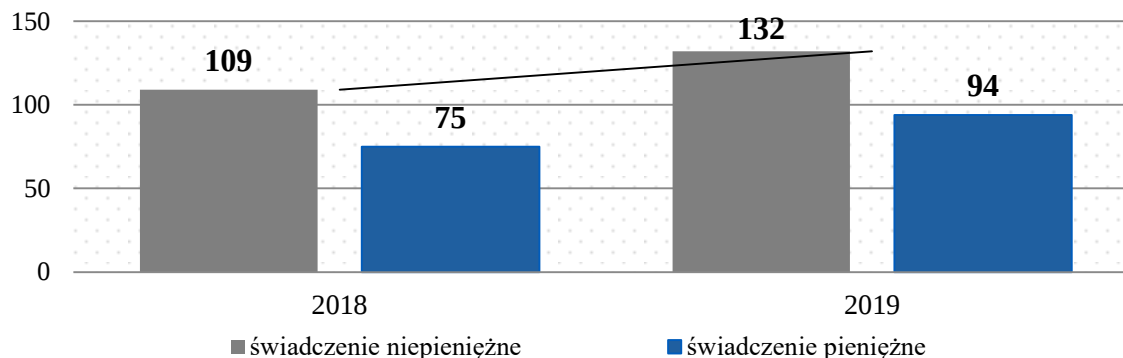
Wykres 44. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017 i 2018 rok

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 94 osobom, tj. o 25% więcej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymały 132 osoby, czyli o 23 osoby więcej niż w roku 2018.

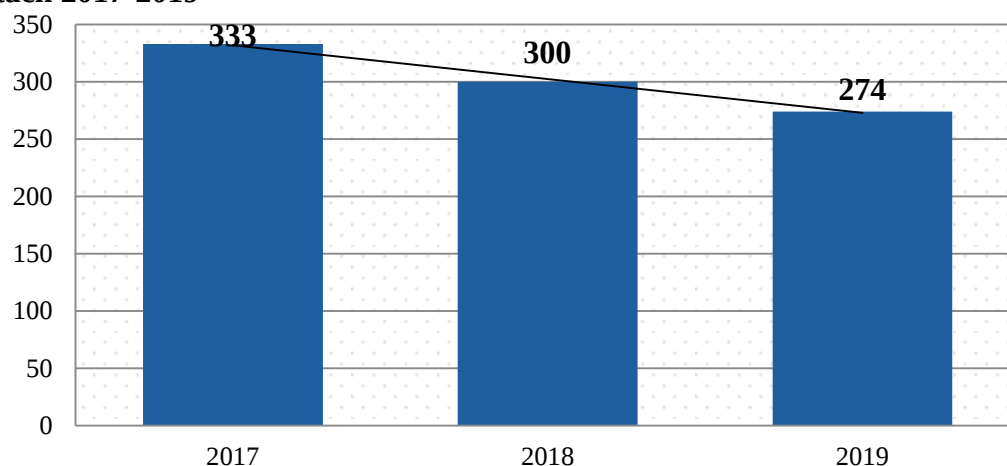
Wykres 45. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dodatku mieszkaniowych otrzymało 274 gospodarstwa domowe. Od roku 2017 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Wykres 46. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie miejskiej Chojnów na niższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego powiatu oraz znacznie niższym w porównaniu do województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja danej jednostki samorządu terytorialnego jest korzystniejsza. W Chojnowie wynosi on -0,29, natomiast na terenie powiatu -0,16.

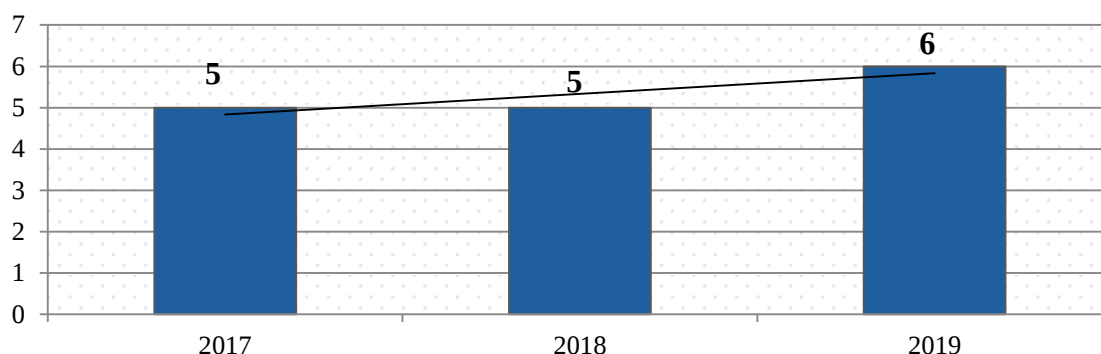
Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w mieście Chojnów, powiecie legnickim oraz województwie dolnośląskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 6 osób, natomiast w latach poprzednich po 5 osób. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 47. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych;

- przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- występowanie problemu bezdomności;
- niższy wskaźnik barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w Chojnowie w porównaniu do powiatu legnickiego oraz województwa dolnośląskiego.

■ *Korelacje*

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

■ *Cele operacyjne*

CEL OPERACYJNY NR 1 – rozwój systemu wsparcia i inkluzji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.
6	Kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej przez umożliwienie włączenia się w udzielanie pomocy przez osoby prywatne – organizacja i wspieranie idei wolontariatu.	Liczba osób objętych wolontaryjnymi działaniami pomocowymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS	UM, NGO, filia PUP w Chojnowie, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 – wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu przy uwzględnieniu współudziału beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.
5	Promowanie aktywnych form pomocy przez utrzymywanie zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych.	Liczba pracujących osób w formie zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych.
6	Diagnozowanie, identyfikacja i monitorowanie natężenia wybranych problemów społecznych na terenie Miasta.	Liczba podjętych działań w celu identyfikacji natężenia wybranych problemów społecznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS	NGO, UM.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 3 – podejmowanie działań mających na celu rozwój systemu pomocy osobom bezdomnym poprzez udzielenie wsparcia i aktywizacji tych osób, a także zmniejszenie skali problemu bezdomności.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
2	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
3	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Miasta.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Mieście oraz sytuacje osób bezdomnych.
4	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
5	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie.
6	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.
7	Udostępnienie osobom bezdomnym usług w formie mieszkań chronionych i wspieranych.	Liczba udostępnionych mieszkań chronionych/wspieranych.

Wdrażanie

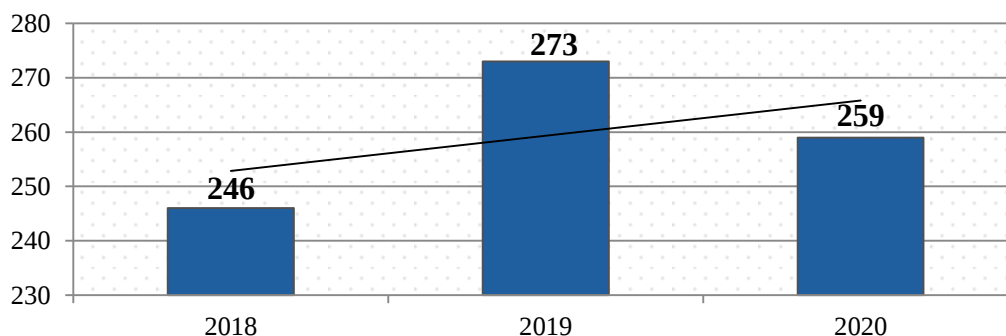
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
MOPS	NGO, UM, KP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Z danych przekazanych przez Komisariat Policji w Chojnowie wynika, że w 2018 roku na terenie Miasta stwierdzono łącznie 246 przestępstw, w 2019 roku – 273, natomiast w 2020 roku – 259. Oznacza to, że liczba wykrytych przestępstw na przestrzeni ostatnich lat w Chojnowie uległa wzrostowi.

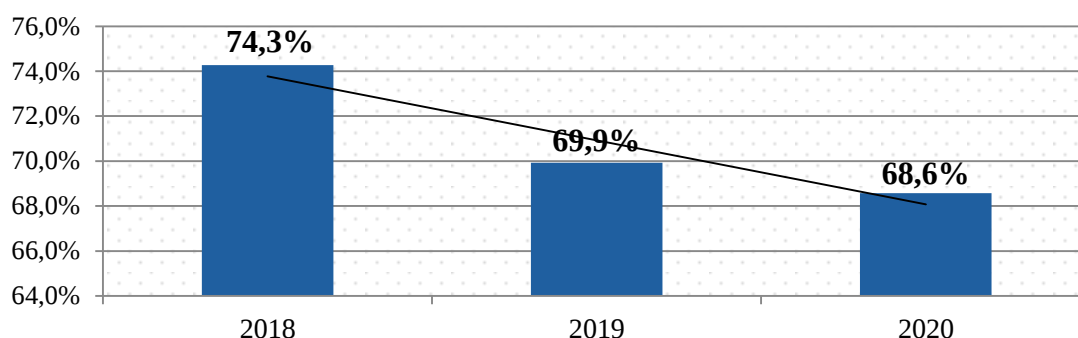
Wykres 48. Liczba wykrytych przestępstw na terenie miasta Chojnowa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Chojnowie

Wskaźnik wykrywalności przestępstw w 2020 roku na terenie miasta Chojnowa kształtował się na stosunkowo niewysokim poziomie – 68,6%. W stosunku do lat poprzednich jest to niższa wartość – w porównaniu do 2018 roku nastąpił spadek wskaźnika o 5,7 pp.

Wykres 49. Wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych na terenie Miasta w latach 2017-2019

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Chojnowie

Rozpatrując liczbę wykrytych przestępstw z podziałem na poszczególne kategorie możemy zauważyć, że w 2020 roku najczęściej odnotowano przestępstw przeciwko mieniu – 119, na drugim miejscu znalazły się przestępstwa narkotykowe – 36, a na trzecim przestępstwa drogowe – 27. W 2019 roku zatrzymano 17 nietrzeźwych kierowców.

Tabela 21. Liczba popełnionych przestępstw w mieście Chojnowie wg kategorii w latach 2018-2020

Kategoria przestępstw	2018	2019	2020
drogowe	36	27	27
gospodarcze	17	30	22
narkotykowe	37	38	36
przeciwko życiu i zdrowiu	8	13	10
przeciwko mieniu	119	92	119
liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców	29	23	17

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Chojnowie

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Chojnowie w ramach działalności profilaktycznej w 2020 roku przeprowadzili:

- 62 spotkania w ramach programu „Świadomy Junior”,
- 26 spotkań podczas cyklu zajęć profilaktycznych skierowanych do seniorów pn. „Wzorowy Senior”,
- 10 spotkań w ramach akcji „Zawód Policjant”,
- 10 spotkań podczas cyklu zajęć pn. „Nienawiść”.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- spadek wskaźnika wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat ostatnich trzech lat;
- utrzymująca się na wysokim poziomie liczba popełnionych przestępstw narkotykowych oraz przestępstw przeciwko mieniu.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;
- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;

- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – podejmowanie działań prewencyjnych dążących do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i w miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności włamań i kradzieży.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Miasta.	Obszar Miasta objęty monitoringiem wizyjnym.
5	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, KP.	NGO, MOPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

REWITALIZACJA SPOŁECZNA

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Miasto realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Chojnowa na lata 2016-2023* zatwierdzony uchwałą Nr XXIX/142/16 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 27 grudnia 2016 roku, stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” - ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2020 r. poz. 802 z późn. zm.).

Obszar rewitalizacji to taki, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Celami strategicznymi rewitalizacji miasta Chojnowa są:

- rewitalizacja przestrzenna z poszanowaniem dziedzictwa historycznego miasta,
- rewitalizacja społeczna na rzecz poprawy jakości kapitału społecznego i ludzkiego.

Kierunki działań przewidziane do realizacji w ramach celów strategicznych to:

- poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej centrum miasta,
- poprawa dostępu do usług publicznych (w tym do mieszkań socjalnych),
- poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia efektywności energetycznej,
- stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej,
- poprawa jakości systemu przyrodniczego miasta.¹⁸

¹⁸ *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Chojnowa na lata 2016-2023* zatwierdzony uchwałą Nr XXIX/142/16 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 27 grudnia 2016 roku.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- degradacja przestrzeni publicznych;
- degradacja społeczna.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Miasta oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej przy uwzględnieniu wszystkich dziedzin planowania strategicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1

Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców miasta Chojnowa poprzez odnowienie zdegradowanych przestrzeni na jego terenie, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa dzięki ograniczeniu patologii społecznych na obszarze poddanym rewitalizacji.

L.P.	Przedsięwzięcie	Cel działania
1	Remont budynku mieszkalnego przy ul. Chmielna 1, 2, ul. Dąbrowskiego 1, 2, 3, 5, 9, 18, 22; ul. Drzymały 1, 2, 3, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 30; ul. Chopina 2, 4; ul. Witosa 42, 13, 17, 24, 28, 30; ul. Komuny Paryskiej 1, 3, 5, 11, 13, 15; ul. Wolności 7, 1-5, 9, 11, ; ul. Grottgera 3, ul. Kolejowa 4, ul. Kościuszki 23, 3, 4, 5, 17, 18, 19, 20, 21, 31, 33, 1; ul. Legnicka 3, 8, 15,	Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów wynikających ze złego stanu technicznego infrastruktury technicznej, odpowiada on także na problemy związane z niewystarczającym wykorzystaniem zabytkowego potencjału i dziedzictwa obszaru rewitalizacji.

	17, 14, 25 a, 25b, ; plac Dworcowy 4, 1, 2, 4, 5, 6, 7; Rynek 12, 35, 38, 3, 5, 6-9, 10, 13, 15, 17, 32, 34, 37, 39, 40; ul. K. Jadwigi 12, 13, 14; ul. J. Kilińskiego 1, 3, 4, 6, 11; ul. Kolejowa 7, 8-10, 11, 13, 14, 27-29; ul. Konarskiego 2; ul. M. Reja 4, 5, 10, 11, 12, 12a, 13; ul. Ściegiennego 3; ul. Tkacka 2, 2a, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13; ul. W. Poselskiego 2; ul. Moniuszki 1; Plac Konstytucji 3 Maja 2, 3, 4, 5a, 5, 6, 7 w Chojnowie.	
2	Projekt rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru śródmiejskiego poprzez rewitalizację ciągu ulic: Rynek, Pl. Zamkowy, ul. Królowej Jadwigi, ul. Grottgera, ul. Ściegiennego, ul. Legnicka w Chojnowie – etap II ul. Królowej Jadwigi, Pl. Wolności, ul. Konarskiego, Pl. Zamkowy, ul. Chmielna.	Realizacja zadania przyczyni się do odtworzenia dawnego charakteru centrum Chojnowa, przywrócenie jego roli publicznej jako miejsca spotkań mieszkańców miasta oraz podkreślenie walorów estetycznych miejsca i zapewnienie bezpieczeństwa (poprzez oświetlenie, chodniki, czytelne oznakowanie).
3	Projekt rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru śródmiejskiego poprzez rewitalizację ciągu ulic: Rynek, Pl. Zamkowy, ul. Królowej Jadwigi, ul. Grottgera, ul. Ściegiennego, ul. Legnicka w Chojnowie – etap III ul. Dąbrowskiego, ul. Niemcewicz, Plan Konstytucji 3 Maja.	Realizacja zadania przyczyni się do odtworzenia dawnego charakteru centrum Chojnowa, przywrócenie jego roli publicznej jako miejsca spotkań mieszkańców miasta oraz podkreślenie walorów estetycznych miejsca i zapewnienie bezpieczeństwa (poprzez oświetlenie, chodniki, czytelne oznakowanie).
4	Projekt zagospodarowania terenu parku Piastowskiego w Chojnowie.	Realizacja zadania przyczyni się do rozwiązania problemu wynikającego ze złego stanu terenów zielonych na obszarze rewitalizacji, degradacji

		przestrzeni publicznej a tym samym braku miejsca odpowiadającego potrzebom mieszkańców w zakresie aktywności społecznej i sportowej.
5	Projekt zagospodarowania terenu zabytkowego parku Śródmiejskiego w Chojnowie.	Realizacja zadania przyczyni się do rozwiązania problemu wynikającego ze złego stanu terenów zielonych na obszarze rewitalizacji, degradacji przestrzeni publicznej, a tym samym braku miejsca odpowiadającego potrzebom mieszkańców w zakresie aktywności społecznej i sportowej.
6	Remont budynku mieszkalnego z przeznaczeniem na lokale socjalne przy ul. Legnickiej 41a i 41b w Chojnowie.	Realizacja zadania wpłynie korzystanie na warunki mieszkaniowe i bytowe lokatorów budynku.
7	Utworzenie świetlicy środowiskowej dla młodych rodziców i ich dzieci w wieku przedszkolnym pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych z obszaru rewitalizacji.	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia rodzicom i ich dzieciom poprzez zapobieganie występowaniu przemocy oraz zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów przemocy w rodzinach mieszkających na terenie Chojnowa.
8	Projekt „Z przyrodą po zdrowie”.	Wdrażanie mieszkańców Chojnowa do zdrowego stylu życia i poznawania zasobów przyrodniczych Parku Piastowskiego. Realizacja zadania umożliwi zwiększenie świadomości wpływu aktywności sportowej na zdrowie, stworzy możliwości wspólnego czasu spędzanego z rodziną w sposób aktywny, posłuży także

		uatrakcyjnieniu zajęć rekreacyjnych.
9	Projekt „Chojnowska gra terenowa”.	Realizacja projektu zakłada integrację i aktywizację mieszkańców Chojnowa, a także zakłada wzrost poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie.
10	Projekt „Rozwój i wsparcie zajęć pozalekcyjnych”.	Zagospodarowanie wolnego czasu i aktywizacja młodzieży przyczyniająca się do ograniczenia podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
11	Projekt „Aktywny Senior”.	Stworzenie możliwości do stałej aktywności społecznej seniorów, poprawy stanu zdrowia, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, a tym samym poprawy jakości życia.
12	Projekt „Szansa na powrót”.	Realizacja projektu zakłada aktywizację potencjału zawodowego oraz mobilności zawodowej mieszkańców obszaru poddanemu rewitalizacji.
13	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Chojnowa na lata 2016-2023

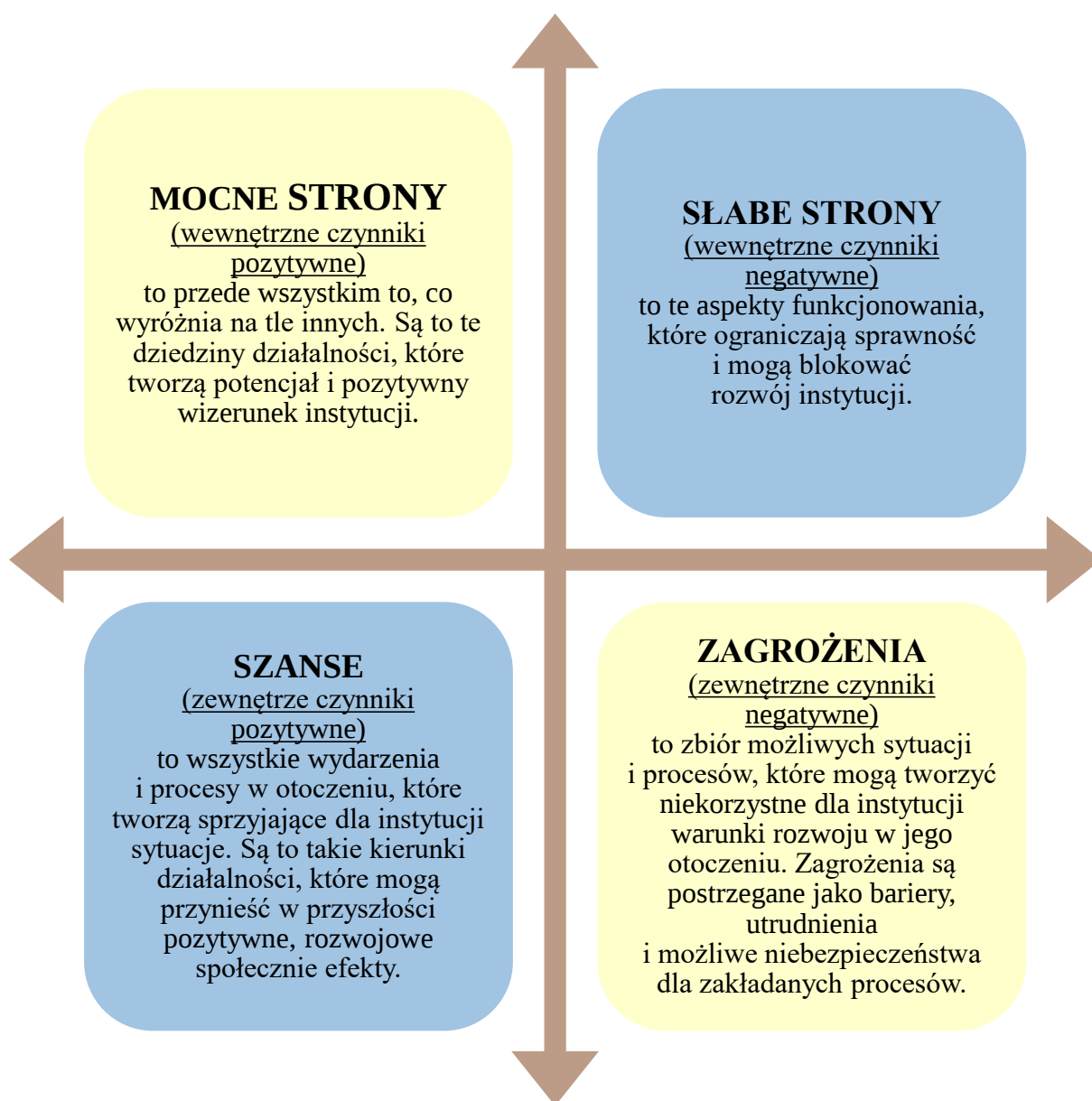
Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, MOPS.	NGO, PUP, MKRPA, MOKSiR, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa/europejski.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjność Miasta pod względem turystycznym.
2. Dogodne położenie komunikacyjne.
3. Funkcjonowanie na terenie Miasta licznych zakładów przemysłowych.
4. Funkcjonowanie wielu szkół podstawowych, punktów przedszkolnych oraz żłobka.
5. Podejmowanie licznych działań o charakterze kulturalnym i integracyjnym dzięki funkcjonowaniu Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji, Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Muzeum Regionalnego w Chojnowie.
6. Zróżnicowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna.
7. Funkcjonowanie na terenie Miasta różnorodnych organizacji pozarządowych.
8. Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników służb pomocy społecznej.
9. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej na przestrzeni ostatnich lat.
10. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.
11. Funkcjonowanie na terenie Miasta lokali socjalnych.
12. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego oraz świadczenie usług w jego ramach przez terapeutę ds. uzależnień oraz konsultanta ds. dzieci i młodzieży.
13. Prowadzenie licznych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
14. Efektywna współpraca międzyinstytucjonalna i zaangażowanie władz w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców.
15. Realizowanie przez Miasto projektów dofinansowywanych ze środków UE.
16. Spadek liczby rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” przy jednoczesnym wzroście liczby

SŁABE STRONY

1. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
2. Występujący problem ubóstwa, narkomanii i bezdomności na terenie Miasta.
3. Utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat ujemny przyrost naturalny.
4. Spadek liczby mieszkańców Miasta.
5. Spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
6. Brak realizacji profilaktycznych programów rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN.
7. Brak organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Miasta prowadzących działalność profilaktyczną w zakresie przemocy w rodzinie oraz uzależnień.
8. Brak mieszkań wspieranych w zasobach lokalowych Miasta.
9. Brak funkcjonujących rodzin wspierających.
10. Brak działających klubów samopomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
11. Brak podmiotów służby zdrowia zajmujących się leczeniem uzależnień na terenie Chojnowa.
12. Niewystarczająca działalność Miasta na rzecz wsparcia, aktywizacji i integracji osób starszych.
13. Brak funkcjonującego Klubu Seniora.
14. Wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
15. Znacznie niższy poziom wykształcenia mieszkańców Chojnowa w porównaniu do województwa dolnośląskiego.
16. Znacznie niższa wartość wskaźnika barometru ubóstwa na terenie Miasta w porównaniu do powiatu legnickiego i województwa dolnośląskiego.

rodzin, w których niniejsza procedura została zakończona.

17. Funkcjonowanie dwóch Środowiskowych Domów Samopomocy oraz Warsztatu Terapii Zajęciowej.
18. Spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
19. Spadek liczby osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych.

SZANSE

1. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Miasta oraz środków pomocowych z PFRON.
2. Utworzenie nowych miejsc pracy i rozwój gospodarczy Miasta.
3. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców.
4. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
5. Rozwój idei i wdrażania działań wolontaryjnych w sferze pomocy społecznej.
6. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
7. Dostępność do informacji i pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
8. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
9. Wzrost świadomości i umiejętności osób korzystających z różnorodnych form wsparcia.
10. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
4. Wypalenie zawodowe pracowników służb pomocy społecznej.
5. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
6. Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne.
7. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
8. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
9. Zwiększenie skali problemu przemocy w rodzinie.
10. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
11. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
12. Funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy tworzące niekorzystny obraz osób korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Chojnowa została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto Chojnów to przykład jednostki terytorialnej dążącej do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych, dzięki stwarzaniu warunków sprzyjających trwałej aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców poprzez właściwą działalność administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, wykorzystujące potencjał tkwiący w mieszkańcach, zasobach gospodarczych, kulturalnych i przyrodniczych regionu.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:

Misją Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, dążąca do włączenia w nurt życia społeczno-zawodowego wszystkich jego mieszkańców dzięki wspieraniu i zaspokajaniu ich potrzeb w celu zintegrowanego rozwoju Miasta, poprzez wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań gospodarczo-środowiskowych.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności miasta Chojnowa jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Miasta z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. RAMY FINANSOWE

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu miasta Chojnowa. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych miasta Chojnowa. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Miasto oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2028 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Tabela 22. Prognoza ram finansowych na lata 2021-2028 związanych z wydatkami na pomoc społeczną

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2018	4 364 700
2	2019	3 710 725
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
3	2020	3 803 493
4	2021	3 898 580
5	2022	3 996 044
6	2023	4 095 946
7	2024	4 198 344
8	2025	4 303 303
9	2026	4 410 885
10	2027	4 521 158
11	2028	4 634 187
Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2018	181 000
2	2019	288 858
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
3	2020	296 079
4	2021	303 481
5	2022	311 068
6	2023	318 845
7	2024	326 816
8	2025	334 986
9	2026	343 361
10	2027	351 945
11	2028	360 744

Lp.	rok	Wysokość środków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2018	12 196 328
2	2019	15 024 440
Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
3	2020	15 400 051
4	2021	15 785 052
5	2022	16 179 678
6	2023	16 584 170
7	2024	16 998 774
8	2025	17 423 744
9	2026	17 859 337
10	2027	18 305 821
11	2028	18 763 466

6. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest MOPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest miasto Chojnów.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

7. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych

w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komisaratu Policji, PUP, ze sprawozdań MOPS, MKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez MOPS przy ścisłej współpracy z miastem Chojnów. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii przeprowadzanej co dwa lata.

8. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej

oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2029 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

9. OCENA RYZYKA

Dokument Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych

okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców miasta Chojnowa i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach

budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Miasto – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Miasta.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców miasta Chojnowa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Miasta, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*.
2. <https://www.google.com/maps/>
3. <https://bdl.stat.gov.pl/>
4. <https://poradnik.ngo.pl/>
5. <https://pl.wikipedia.org/wiki/>
6. <http://sejm.gov.pl/>
7. <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>
8. *Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* (uchwała nr LVII/236/10 Rady Miejskiej Miasta Chojnowa z dnia 10 listopada 2010 roku).
9. J. Oniszczyk, *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*.
10. Kmiecik-Jusięga K., *Profilaktyka zachowań ryzykownych w środowisku lokalnym*, [w:] *Tradycje i perspektywy optymalizowania profilaktyki społecznej oraz resocjalizacji*, red. D. Kowalczyk, A. Szecówka, P. Kwiatkowski, Wrocław 2015, s. 293.
11. Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.
12. M. Yaziji, J. Doh, *Organizacje pozarządowe a korporacje*.
13. Miedzik M., Godlewska-Szurkowa J., *Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy przemocy wraz z opisem charakterystyki ofiar przemocy i sprawców. Raport cząstkowy, wyniki badań PSDB dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2014.*
14. *Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok* (uchwała nr XXIV/104/20 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 29 stycznia 2020 roku).
15. Muszalik M., Bircewicz N., *Problemy opiekuńcze u osób w starszym wieku*.
16. Narodowy Spis Powszechny 2011 rok.
17. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
18. *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019: raport z badań*, Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa 2019.
19. Pilch T., *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*.

20. Przewłocka J., *CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*
21. *Program współpracy Miasta Chojnowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020* (uchwała Nr XX/92/19 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 27 listopada 2019 roku).
22. *Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością*, CBOS 2018
23. *Raport o stanie narkomanii w Polsce 2019*, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2018.
24. *Raport Głównego Inspektora Sanitarnego: Nowe narkotyki w Polsce 2017-2018*, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Warszawa.
25. Raport o stanie Miasta za 2019 rok.
26. Staręga-Piasek J., *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013.
27. Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*.
28. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 1876).
29. *WHO report on the global tobacco epidemic: monitoring tobacco use and prevention policies*, World Health Organization, Geneva 2017.
30. Zgliczyński, W. S., *Palenie tytoniu w Polsce*, Biuro Analiz Sejmowych 2017, nr 14 (237).

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW, TABEL

1. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 5. Położenie miasta Chojnów na mapie Polski	11
Rysunek 6. Położenie miasta Chojnów na mapie powiatu legnickiego	12
Rysunek 7. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie miasta Chojnowa według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	17
Rysunek 9. Łączna wartość sprzedanego na terenie miasta Chojnowa alkoholu w latach 2017-2019.....	68
Rysunek 10. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie miejskiej Chojnów, powiecie legnickim oraz województwie dolnośląskim w 2019 roku	100

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w mieście Chojnów na przestrzeni lat 2017-2019	14
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)	15
Tabela 3. Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej wg sekcji PKD 2007.....	18
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Mieście na przestrzeni lat 2017-2019	26
Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w Chojnowie na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach).....	27
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Chojnowie w porównaniu do powiatu w 2018 roku.....	32
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć	40
Tabela 8. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)	40
Tabela 9. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019	41
Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	52

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	52
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019.....	52
Tabela 13. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chojnowie wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019.....	65
Tabela 14. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2017-2019	66
Tabela 15. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019	77
Tabela 16. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia zamieszkujących miasto Chojnów na przestrzeni lat 2017-2019.....	83
Tabela 17. Odpłatność Miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019	85
Tabela 18. Liczba bezrobotnych mieszkańców Chojnowa w latach 2017-2019 z podziałem na wiek.....	91
Tabela 19. Liczba bezrobotnych mieszkańców powiatu legnickiego, liczba długotrwale bezrobotnych z prawem do zasiłku oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych w podziale na płeć w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski w 2019 roku	91
Tabela 20. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019.....	97
Tabela 21. Liczba popełnionych przestępstw w mieście Chojnowie wg kategorii w latach 2018-2020.....	106
Tabela 22. Prognoza ram finansowych na lata 2021-2028 związanych z wydatkami na pomoc społeczną	119

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Chojnowa w latach 2017-2019	12
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Chojnów na przestrzeni lat 2017-2019.....	13
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców miasta Chojnowa według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku	14

Wykres 4. Struktura ludności według grup ekonomicznych w 2019 roku w Polsce i mieście Chojnowie (w procentach)	15
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019	16
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019.....	17
Wykres 7. Dochody i wydatki miasta Chojnowa ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych).....	20
Wykres 8. Dochody i wydatki Miasta na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	20
Wykres 9. Stopa bezrobocia w powiecie legnickim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	21
Wykres 10. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w mieście Chojnów, powiecie legnickim oraz w Polsce na przestrzeni lat 2017-2019	22
Wykres 11. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego	23
Wykres 12. Ludność Chojnowa według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	23
Wykres 13. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu miasta, powiatu i województwa.....	24
Wykres 14. Udział wydatków z budżetu miasta Chojnowa na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019	26
Wykres 15. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w mieście Chojnowie oraz województwie dolnośląskim w latach 2017-2019.....	27
Wykres 16. Kadra Miejsko Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	37
Wykres 17. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w mieście Chojnowie w latach 2017-2019.....	38
Wykres 18. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)	38
Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019.....	39
Wykres 20. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku	39
Wykres 21. Wskaźnik pracy socjalnej w mieście Chojnów na przestrzeni lat 2017-2019.....	41

Wykres 22. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019.....	45
Wykres 23. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	46
Wykres 24. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019.....	46
Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019.....	47
Wykres 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019.....	47
Wykres 27. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	48
Wykres 28. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	51
Wykres 29. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2019.....	53
Wykres 30. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2017-2019.....	59
Wykres 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomani na przestrzeni lat 2017-2019	64
Wykres 32. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Chojnowa w latach 2017-2019 (w złotych).....	68
Wykres 33. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Chojnowie na przestrzeni lat 2017-2019.....	69
Wykres 34. Dane dotyczące grup roboczych w latach 2017-2019	76
Wykres 36. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu występowania przemocy w rodzinie w latach 2017-2019	78
Wykres 37. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019	83
Wykres 38. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019	84
Wykres 39. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń).....	84

Wykres 41. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019	90
Wykres 42. Bezrobotni mieszkańcy Chojnowa z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019.....	90
Wykres 43. Liczba zarejestrowanych w PUP długotrwale bezrobotnych mieszkańców Chojnowa na przestrzeni 2017-2019.....	92
Wykres 44. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019.....	93
Wykres 45. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019.....	96
Wykres 46. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób) ..	98
Wykres 47. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2019	98
Wykres 48. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019.....	99
Wykres 49. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019.....	100
Wykres 50. Liczba wykrytych przestępstw na terenie miasta Chojnowa na przestrzeni lat 2018-2020.....	105
Wykres 51. Wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych na terenie Miasta w latach 2017-2019	105

UZASADNIENIE

**do Uchwały Nr XXXVIII/181/21 Rady Miejskiej Chojnowa z dnia 25 marca 2021 r.
w sprawie przyjęcia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Chojnowa na
lata 2021-2028**

Stosownie do art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej (Dz.U.z 2020 r.poz.1876 ze zm.) do zadań gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Poprzednia strategia była uchwalona na lata 2014-2020, w tej sytuacji konieczne jest przyjęcie strategii na kolejne lata, 2021-2028.

Przewodniczący Rady Miejskiej Chojnowa

Jan Skowroński